

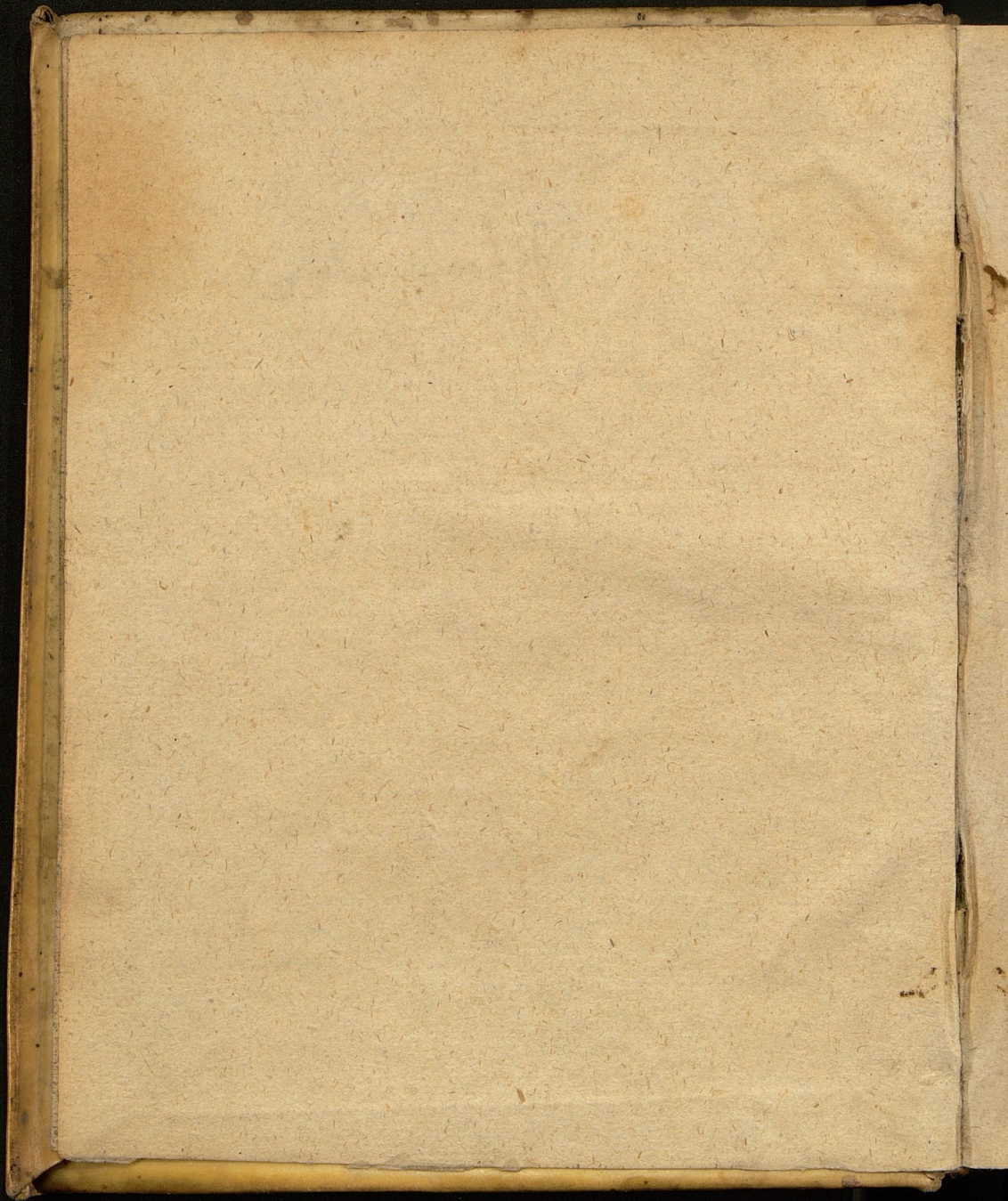
1012-

1944
qu

~~Handwritten text, possibly a signature or name, written in cursive script.~~

~~Sim. P. H. H. H.~~
~~Capit. I. Cap.~~

1. N. J.
VALETUDINARIUM
INFANTILE,

Pro Publicâ Perluſtratione
Conſenſu Gratiſſæ Facultatis Medicæ
apertum

PRÆSIDE
MICHAELE ETTMULLERO,
Phil. & Med. D.

Respondente
GEORGIO HEINTKE, Olsnâ-Sileſ.

Ad diem Maji. Anni M DC LXXV.
H. L. Q. S.

LIPSIÆ
Literis JOHANNIS GEORGI.

3.

R

V. A. L. E. T. U. D. I. N. A. R. I. U. M.
I. N. T. A. N. T. I. E.

Conferentia Doctorum Facultatis Medicæ
S. P. E. C. I. A. L. I. S.

MICHAELIS REHMILLERO
Thes. & Med. D.

Respondens
GEORGIO HEINTKE, Ornat. S. P. E. C. I. A. L. I. S.
S. P. E. C. I. A. L. I. S.

Thes. & Med. D.

Krahn

I. N. J.

SI quis alius, certè ingeniosus per Ignem Philosophus & Medicus *Helmont*, de tenera *Infantium Valetudine* est sollicitus, dum nutritionem eorum non solum ad *Vitam sanam*, quin potius ad *Vitam longam* novâ paradoxâque ratione instituentem docet. Meritò sanè. Siquidem mutabilis ista & instabilis Vitæ nostræ conditio, utut communis sit omnibus hominibus, imprimis tamen infantibus propria magis esse videtur, quatenus sub tenerâ eorum constitutione, minusque validâ viscerum structurâ, & fermentorum (speciatim istius, quod primæ ceu fundamentalis infervit digestioni) nondum sufficienter exaltato vigore, quoscunque sub nutritione commissos errores graviter luunt, indeque secunda morborum suscipiunt semina. quæ per totum subinde Vitæ cursum perniciosos fructus progerminare solent. Ut ut enim sub pubertatis tempore, genitilis vigor, fermenti ad instar singularis, sanguineæ massæ inspiratus, spirituosiore in sanguine excitans fermentationem, & fermenta viscerum reliqua exaltans, contractas sub nutritione infantili labes subindè auspiciato corrigit, & quasi abstergat, ob id namque secundum *Hippocr.* s. 5. aph. 7. *Epilepsia quibus ante pubertatem contingit, mutationem recipit*: confer. *Celsus* l. 3. c. 24. Nihilominus hæc ipsa superveniens alteratio, ad *Vitam sanam* suo modo conferens ad *longam* tamen reddendam hanc ipsam, inefficax & langvida planèprehenditur. Determinatur namque universaliter Vita longa aut brevis, sanaque aut ægra primariò pro indole seminis parentum, & hinc secundum alimentorum & climatum bonitates; Ita ut ipse inevitabilis Vitæ terminus, divinitus pariter ac naturaliter præfixus videatur, qui ex radicali vitæ seminalique primordio secundum causarum naturalium inviolabilem legem, quibusdam brevius imminet, ab aliis longius abest, quousque scilicet primordiales in semine radi-

4.
V. eleg. Epist.
de secretis o-
peribus artis
& Naturæ, in
Naturæ mira-
culis exper-
tissimi Ade-
ptorum Rog.
Baconis. c. 7.

catæ potestates vitales se extendunt, quem amplificare mediis
hactenus quidem cognitis & usitatis *impossibile*, attingere, legi-
timo causarum effectuumq; regimine *proclive*, prævenire ex per-
verso earundem usu, *facile* possumus. Huc namq; alimentorum
& climatum inprimis facit bonitas malitiaq; , atterens per mor-
bosos affectus robur potestatum Vitalium, easq; plus minus e-
nervans adeoq; & brevius & ærumnosius reddens Vitæ curricula-
rum. Horum insultus refranare quidem nonnihil valent regulæ
diætetice, & rerum non naturalium rigorosum regimen: sed ad
istum vitæ terminum vix exactè sanam conservabunt vitam, ne-
dum ut fines ejus ulterius queant extendere: adeò ut frustra
sic Claud. Deodatius, dum in suo *Pantheco Hygiast.* ad 120. annos per
diætetica media salubriter Vitam producendi rationem docere
nititur. Longè alia enim pro Vita longâ indaganda sunt reme-
dia, talia scilicet, quæ vitæ radicem ex seminali primordio oriun-
dam, in sanguine ceu parte primigenia explicatam, & in specie
in parte ejus *Ææa* ceu principio activo, h. e. ut aliàs explicant,
in calido nativo & humido radicali fundatam attingant, eam
quantum possibile sartam testamq; partim conservent, partim
balsamicâ quâdam virtute ab omni alteratione destructivâ præ-
servent. adeoq; primis nostris constitutivis, ut loquitur *Helmont.*
Tr. arbor Vita assimilari vel adjungi queant. Quæ inprimis ex
Vegetabili regno, ceu medio inter animalia, & ipsa in radice
breviter caduca, & mineralia ceu nobis incompatibilia propriè in-
vestiganda docet præfatus *Naturæ Consultus*, & ex *cedris* incorrupti-
bili ligno haurienda monet, cui alii balsamicam *juniperi* fruticem,
Theribinthum alii substituunt. Sed quàm pauci hic desiderata
tam obtinere possunt Phyllidem, cum & ipse *Arcanorum Mowar-
cha Paracelsus* cespitasse in hoc puncto graviter non paucis videat-
ur. Si ergò ad Vitam longam pertingere non æq; liceat quibus-
vis, saltem sanam hanc ipsam pro viribus conservare annitatur.
Cum verò causas inter, propter quas tam brevi termino circum-
scribitur nostra vivendi ætas, simulqve tot morborum arumnis
continuo comitata decurrit, vix graviores inveniantur. ut ex supra
dictis vel spontè patescit, quàm *Parentum plus minus morbosorum*
character hereditarius, & hinc *perversa puerorum nutritio* ita ut hæc
posterior unicus ferè sit fons, ex quo tantum non omnes infanti-

les:

les morboſæ ærumna largiter ſcaturiunt, ac ſubinde toto vita
curſu pertinaciter ægros aſſigunt, ob id affectuum infantiliū,
ex erroneā nutritione enaſcentium & cauſas, & curandi pariter
ac præcavendi rationes breviter hac vice delineare eſt animus,
cui cepto *Dionius Archiater*, clementer aſſiſtere velit.

CAP. I.

Hiſtoriam Nutritionis infantum morborūqve
eorum tunc temporis frequentium. recenſet.

§. I.

Simul atqve in lucem editus eſt fœtus humanus, ligatoq; funi- Nutritio fœ-
ſculo umbilicali probè ablutus, lecto reconditur, ut collectis tus cum La-
in utero materno recrementis excretis, aptior fiat pro nutri- te,
mento Lactis ex mammis vel maternis, vel ad id conductæ nu-
tritis emulgendo. Quo ipſe loco potus ut plurimum ſuſtentatur,
eoqve ob id frequentius propinato, adeo ut teneriores primis
poſt partum menſibus, ſubinde omnibus bihoriis, poſt. 3. vel 4.
menſes ſexies aut ſepties poſtmodum bis tervè ſub unoqvoq; ſo-
lis circuitu lactetur. Hoc Lactis Potu ſuſtentatur ut plurimum
annuo ſpatio, à quibuſdam etiam biennio, rarius triennio, ut ut
ultimis menſibus etiam potui locis patriis uſitato ſenſim aſſeſſeri
ſoleat, donec perfectè à lactis uſu removeatur, adeoq; ut dicunt
ablaſctetur.

§. 2. Cum hoc lactis liquido, & quaſi Potulento nutri- & cum pulſe-
mento ſociare ſolent eſculentas pulſes, bis quotidiè ad minimum,
etiam ſæpius ſi adoleſcant magis magisq; eaſdem propinando, ex
farinâ ut plurimum triticeâ aut ſecalinâ puriore, & lacte vel aquâ
paratas, quas nutritices quædam prius in os proprium ingerunt,
cum ſalivâ propriâ colliqveſaciunt, poſtmodum in infantum
buccas intrudunt, ſub ſinem mammam præbendo, ut ſuperventu
Lactis diluatur probè, & ita facilius ut ſperant concoqvatur.

§. 3. Sub hoc nutritionis curſu, frequentiffimis tenelli Morbi infant-
obnoxii ſunt ægritudinibus, quæ & ipſæ poſt ablaſtationem non tum præci-
ſtatim deſinunt, quin interdum factâ ablaſtatione demum ſe pro- pui.
dant ob errores circa nutritionem commiſſos. Primitus teſti-
norum tormina frequentiffimè cruciant illos cum quibus excreta
alvi à conſuetâ flavedine ſubinde deſeſcunt & obſcuriori Colo-

6.
re subinde viridi omninò, porraceam vocant Præfici bilem, tin-
ctæ apparent: quin & cum hoc peregrino colore (rarius sine eo)
eadem ipsa non in debitâ fluida æqualiter permixta consistentiâ
cernuntur, sed in parvos quasi grumulos discerpta (mulieres di-
cunt: es gehet von ihnen wie gehacktes/oder wie gehackte Eyer) pro-
cedunt: præter quas vitiosas excretiones, & copiosior alvi flu-
xus seu diarrhæa non rarò eos delassat. Juxta has passiones, &
vigiliæ pertinaces maximè necessariam junioribus somnolentam
quietem tollunt, aut interrupti pavores eandem turbant, pro-
dromi scilicet gravioris mali Epileptici, cui vel maximè ista ætas
est obnoxia, siue interiores abdominis tantum convellantur par-
tes & thoracis, (quod nostrates vocant die Schwere Nosh im Lei-
be) siue externa simul concutiantur membra, Hypochondrio-
rum præterea flatulenta intumescencia, tumorq; præcordiorum,
angustat eosdem, non minus quam difficilis respiratio, tussisqve
perquam vel ex eo molesta, quod aut nesciant aut nequeant re-
jicere ea, quæ ad tussim proritant, nisi repetitus vomitus spontè
natura vitiosa auspiciatò eliminet. Ut ut autem viscerum & mem-
brorum mollis extensilitas aptissima sit, pro uberiori augmentan-
te nutritione; crebrò tamen exarescunt potius, aut deficiente
nutrimento atrophiam laborant, aut nutriantur licet, vitio tamen
hujus nutritii succi prava non rarò efflorescunt tubercula, in ulce-
ra saniosa & cutaneas partes instar favorum in mellificio exeden-
tia, aut tineæ instar cranii tegmina erodentia: quibus malis nec
linguæ artificiosus musculus, nec palati concamerata structura
carent, quin ulcusculis aphthis appellatis infestentur. Ut nihil
dicam de febris variis, in specie lentis, item de variolarum &
morbillorum contagioso insultu, musteum tenellorum sangui-
nem non minus quam paulo adultorum magis, febrili turgescen-
tiâ & tantum non effervescentia turbante. Supervenit tandem
& dentitio, dolorosa eadem, & pessimorum symptomatum con-
citatrix: non secus ac intertrigo, seu cuticulæ tenerimæ hinc in-
de facta excoriatio. Ac ne malorum aliquid desit, Lumbrico-
tum incondita turba, quibus non malis mulctat infantes? in in-
testinis qui hospitantur, dum Crinones seu capillares vermiculi
intercutanea loca catervatim inhabitant.

Humanae Vi-
tae miseria.

§. 4. Talis tantaq; malorum strages imminet pueris, ut
rectè

7.

rectè cum Plinio in Proœm. Lib. 7. hist. natural. dicendum sit, à supplicis vitam auspiciatur homo, unam tantum ob culpam, quia natus est: aut afferendum cum sapiente Solone, homo est putredo in exortu, bulla in omni vitâ, efca vermium in morte.

CAP. II. Originem morborum infantilium declarat.

§. 1. Non absq; præmeditatâ ratione miratur *Harveus de Generat. animal. Exerc. de Partu. p. m. 501. quî fiat, quod fœtus non tantum ultimis gestationis mensibus in utero, sed etiam tandem extra uterum, dum membranis adhuc integris est opertus & etiamnum in aquâ sua manens, per aliquas horas citra suffocationis periculum superstes sit, idem tamen secundinis exutus, si semel aerem intra pulmones attraxerit, postea ne momentum quidem temporis absq; eo durare possit, sed confestim moriatur.* Ast æq; si non magis mirabile videri possit, quod fœtus ex tam subitaneâ, adeoq; adparenter periculosa mutatione, quam subit, simul atq; ex claustris vapidis uteri materni in liberum apertumque irrumpit aërem, non statim graviter & ferè lethaliter ægrotet? quidni enim loci calidi cum frigido, humidi anxiosiq; æstuarii, cum aurâ ficcâ patulâq;ve permutatio, & ab aere in pulmones primò irrumpente & inde succedente reciproco respirationis negotio, maxima in sanguine facta mutatio, totius corporis sensibilissimam inducat alterationem? Tantam fanè, quantum post primam hanc inspirationem, usq; ad ultimam expirationem per totum vitæ cursum, vix perferre videtur animal. Hæc ipsa tamen, quam tunc suscipiunt corporis mutatio infantes, non ad ejus destructionem, sed perfectionem potius tendit. Plus fanè in recessu habet operosum respirationis negotium, quam ut vel fuliginum explosioni, vel sanguinis simpliciter refrigerationi, vel hujus saltem circulationi, vel soni formationi inserviat, modo attendamus mirabilem aeris naturam & effectus, simulq; nexum respirationis cum Vitâ, ita ut quamdiu extra uterum vivimus, tamdiu etiam necessario respiremus, & contra. Scilicet ad sanguinis perfectionem & spiritusvitalitatem vitalem primario tendit hic Aeris fuctus, ita ut hujus medio attenuetur & resolvatur sanguis in pulmonibus, & imprimis ejusdem sulphur hoc modo
qvo.

Prima respiratione multum habet in recessu.

quodammodo resolvatur & volatilifetur, quo sub aucta fermentatione in Corde cum Salibus sanguinis volatilibus coeat in Gas spirituosum volatile seu spiritus vitales, calidos & probabiliter lucidos, ac ita sanguis quasi accendatur. Quod cum ritè fiat primitus in fœtu, dum Utero materno egreditur, non potest non ex debitâ perfectione sanguini tunc primitus inducta, adeoq; ejus majori spirituaſcentia & intenſiori incaleſcentiâ ex aucta ejusdem fermentatione, cum rapidiori per omnes meatus circulo & uberiori ſpirituum animalium proventu, indeq; organorum corporis quorumcunq; ad motum ſingulari niſu, fœtus quaſi noviter aut proprie animatus reddi & vita perfecta animali dotari, qui antea in uteri materni clauſtris, ſaltem plantæ cujuſdam, aut zoophyti vitam egiſſe videtur. Occultum nempe vitæ cibum in aere contineri, ſubluniorum naturæ ſcrutatorum communis fert ſententia: idq; ratione Salis ſui, ut ſic dicam, mirabilis, quæcunq; penetrantis, reſolventis & volatilifantis, atq; univerſalis quaſi ſolventis. Unde tanta reſpirationis ad Vitam emergit neceſſitas, ut quæcunq; animalia, ſimul atq; ex ovīs ſemel eruperint, aeris pernecelario victu nunquam carere poſſint, ipſis etiam infectis eodem, indigentibus, non ſecus ac piſces, aquarum licet incolæ.

id est animi
inlum
est ni

Quare infantes omnes non æque lac matris perferre poſſint.

§. 2. Cum E. ad perfectivas potius quam destructivas alterationes pertineat, dicta fœtus ſingulariſſima paſſio, quam primò in mundum ingreſſu ſuſcipit, ſaltem hæc ipſa rationem videtur ſubminiſtrare probabilem, qui fiat non raro, quod matres quædam cacoſchymicæ, & in ſpecie noſtrates ſcorbuticæ, quos in utero feliciter geſtarunt, & optimè lacteo nutrimento aluerunt fœtus, poſtmodum factâ excluſione citra periculum lactare ipſæ nequeant, quin potius ſi eoſdem ſanos conſervare velint, conductæ ad id nutriçi committere neceſſè habeant, qui aliàs ſub proprio matris lacte eò nempe ex quo ipſæ partes corporis primo coaluerunt, adeoq; iisdem appropiatiffimum ſit, continuo ploratu torminibus, non raro quoq; ſupervenientibus Epilepticis inſultibus, aliisq; variis pathematis, non leves ægri tudines teſtentur, ſubindè ad mortem terminantes: quæ omnia alieno lactis ſuperveniente ſuctu, ſucceſſivè evaneſcant & non raro cum optimo infantis habitu permutentur. Solutionem hujus dubii ſubminiſtrat præfata ſanguinis & totius corporis per inſpiratum aerem alteratio, ſub qua ipſa

670

9
ipsa sanguis citatori fermentatione turgescit. & ab inspirato aere
resolvitur, unde simul morbosa semina, sub nutrimento lacteo
in utero matris communicata excitantur, & ceu fermenta exotica
partim sanguinis Crasin vitiant, partim alios a sanguine depen-
dentes, faecos in specie lympham & bilem alterant, aut ipsum
stomachi fermentum protopepticum inquinant, unde successive
largæ morbosorum affectuum segetes progerminant. Idque eo
magis, quo amplius simili, inquinato nempe a morbosa matre lacte
nutritur infans, & ita seminiq; morbosis, nempe igni oleum aptif-
simum se multiplicandi subjectum subministratur. Simile fere hic
evenit atq; id, quod tempore verno, sub renovati quasi aeris inspi-
ratione adultis etiam crebrius accidit, ut scil. eodem tempore la-
rentia & antea sopita morborum semina quasi evigilent, & varios
affectus, & corporis passiones. ceu tot flores protrudant. Mature
ergo a mammis propriis abigant necesse est matres tales suos so-
tus. & alienis in tali casu tradant, pauperculus licet mulieribus,
modo sub moderata dieta, & laborum continuato exercitio, sana
magis & vivida existant, ut temperato & salubri tali lacte oppriman-
tur morbosa fermenta, inprimis salino scorbutica, & corrigan-
tur sanguinis dyscrasie, quo constans & firma magis exinde conser-
vetur sanitas. Ex hoc ipso etiam ratio indaganda, quare infan-
tes, speciatim nostrates, recens nati, subinde 3. aut 4. a partu die
efflorescentia cutis miliari purpurâ, germanis der *Triefel* dictâ,
affligantur, quatenus scil. ex respiratione factâ Massa sanguinea in-
tensiori fermentationis gradu agitata, Salia heterogenea precipi-
tando separat, & ceu feculentias non ritè miscibiles ex suo misto
extrudit, quæ ipsa seroso latice, ceu communi nutrimenti & ex-
crementi vehiculo imbibita, occasione balnei in recens nato insti-
tuti, & promotæ hac ratione liberioris perspirationis, ad corporis
peripheriam, in specie glandulas intercutaneas miliares deponun-
tur, ubi cum rubedine, pruritu & aliquali subsequente exco-
riatione seu cuticulæ desquamatione pedesentim exhalant. Revera pur-
puræ nostratis origo, ex scorbuticâ affectione matrum originem
ducere videtur, cujus productum inter alia pathemata, & purpura-
tâ hæc existit efflorescentia.

§. 3. Monitum fuit, supra §. 1. ex spirituscentia majori Excreta in-
sanguinis ab inspirato aere promota, indeque spirituum vitalium fantum natu-
& ani- ralia.

B

& animalium concitatiore impetu, in organis quibusvis, insignem ad motum nisum excitari. Exinde namque originem ducit, quod foetus recens editus, non tantum artus valide moveat, & vibret, adeoque digitos varie inflectat, sed quod in specie urinam brevi post per urethram emittat, crebriori vomitu cruditates stomachi ejiciat, & alvi recrementa varia protrudat. Quae ipsa in utero nunquam naturaliter excernuntur, adeo, ut certum signum foetus in partu, ex labore & nimio conatu mortui referatur *Velschio de Agagrop. Diss. 2. p. 61. cur. 6.* si meconium seu alvi excrementum antequam foetus prodierit, emittatur: ut ut contrarium huic asserto exemplum reperiatur apud *Rulandum Thes. Curat. Empir. p. 300. f. cent. 3. c. 66.* Sternutare etiam interdum foetus recens exclusus observatur, dum ex membranarum irritata, nervis intercostalibus per consensum connexionis effectis, etiam convulsiva partium cui inferuntur sequatur commotio & concussio. Haec ipsa tamen omnia, cum opera potius sint naturae, quam morbosa, symptomata, ob id propius ad affectus p. n. accedamus.

Capita generalia causarum morborum infantum.

§. 4. Causas E. generales dum evolvimus affectuum infantilium supra enarratorum p. n. duae principales se offerunt, unde omnes supra memorati affectus, primam nanciscuntur (excluso tamen semper vel vitio parentum haereditario, vel aliunde hausto fermento contagioso) originem, nempe obstinata *retentio excernendorum*, & perversa *ingestio nutriendorum*, ibi quidem eminent fecum primarum viarum, & in specie *Meconii suppressio*, & hinc insensibilis *transpirationis oclusio*, hic vero primario se offerunt *Vitia Lactis & Errata Pultis*.

Cap. I. retentio meconii.

§. 5. Feces primarum viarum quod attinet, praeter ventriculum albicante plus minus, lentaque materia refertum, pituitosa & flava, interdum variegata recrementa intestinalia, tenuia occupant, sicuti in crassioribus excrementa duriora, crassiora & quasi picea, ex viridi nigrescentia, papaverculum, seu meconium quibusdam appellata (ut ut meconii vox generaliter *Hippocrati de Mel. acutor. f. 96 no 9 quod primum natis exit excrementum denotat*) hospitantur, & omnia ex nutrimento per os sub formatione & nutritione foetus in utero, hausto, genita sunt. Haec ipsa mature ex corpore infantis expurganda sunt, ne retenta diutius, aut pertinacem alvi obstructionem

Exemplum
retentio meconii
in infantibus

nem inferant, aut lactis nutritivi distributionem impediunt, aut sub distributione per intestinorum gyros, idem corrumpant, & æruginoso virore tinctum ad corruptionem disponant aut intestinis pertinaciter adhærendo & acrimonia acida rodendo, tormina crudelia inducant. Constans fanè Practicorum est sententia, frequentissimum atrocium torminum, ut & Epilepsia esse foemitem, feculentiarum harum diutina nimis retentio, & hinc in deterius corruptio: sicut & Icterus, aut 4to die à partu infantibus supervenientem, imò ipsis interdum conatum ex harum, quisquiliarum fonte non ineptè alii derivant. Ipsa Natura provida, ordinaria lege brevi à partu vomitu pariter & secessu hæc ipsa feculenta quantocyus ex œconomia animali proscribit, etiam anteqvam aliud quid molliatur, præmonstrans his ipsis viam ministro medico, quid sub tardiori ejus conatu ipsi agendum sit. Præ cæteris meconium malè audit, idqve suo merito, acidum nempe p. n. est, quod in ejus recessu peccat. Cum enim oriatur ex nutrimento foetus in utero quasi lacteo, nil aliud esse videtur, quam crudior caseus, à reliquâ nutritivâ substantiâ sequestratus & quasi præcipitatus: qui ipse acoem à stomacho semel conceptum plus minus retinere solet, indeqve occurrendo bili in intestinis cum eadem in obscurum ex nigro-viridescentem colorem coit, & pedetentim sub morâ in intestinorum cellulis diuturniori coagulatur firmitus: quæ ipsa mutatis mutandis & reliquis recrementis accommodari possunt.

§. 6. Pergo ad insensibilis transpirationis morbosam in infantibus occlusionem, cujus quanta in omni vitæ genere & statu sit necessitas pariter & quantitas, eleganter docuit *Sanctorius* in *Medicina Statica*, adeo ut corpus nostrum in continuo fluxu constitutum, atmospheram certam, ubiqve in ambitu circumfundat. Præ cæteris infantes, cû copioso sustententur nutrimento, ob id necesse est, copiose quoq; transpirent, partim ut nutrimenti tam universalis seu remoti. Massæ sanguinæ, quam particularis, seu proximi, hinc inde distributi puritas ab omni vel heterogeneâ vel effæta feculentia partibus non assimilabili facta tectaq; conservetur, partim si quid feculenti sub nutritione enatum ipsis commistum fuerit, ex partibus solidis eliminetur. Jam vero infantum corpora ordinariò quasi crusta aut lanugine viscidâ & glutinosa

Cap. 2. Transpirationis occlusio.

nosa obducta esse solent, ex liquore nutritivo in quo innatant, successivè cutis extrema regioni adherente, à qua ipsa insensibilis halitus effluxus insigniter impediri solet. Retenta E. talia transpirabilia in massa sanguinea si coacerventur hujus æqvabilem turbant fermentationem, & ad febres ordinariè disponunt, fin verò sub potis cutis deposita hæreant, corruptionem subeunt variam, & cum salina simul esse soleant profapia, & falso sapore, adeoque composito sint insignita, plus minus licet, (vid. *Tachenius Hippoc. Chym. p. 78.*) (facile acrimoniam intensam, vel salinam simpliciter, vel idq; ut plurimum, Oso acidam contrahent, unde digestionè particulari seu privatâ partium subcutanearum, curbatâ, cutanei affectus efflorescunt, alterato & corrupto ab illis retentis nutrimento earum proximo & pessumdato plus minus fermento istarum partium digestivo. Quæ ipsa eò promptius eveniunt si & ipsum transpirabile ex nutrimento minus temperato oriatur sive propriâ culpâ tali, dum in se ipso acrius Osius aut facilè aciescibile, aut alias plus minus vitiosum extiterit, sive digestionis primæ errato vel non corrigentis nutrimentum minus adæqvatum assumptum, vel ipsam adore, p. n. inquinantis, tale redditum fuerit. Quod si vero temperata magis, pingvique extiterint transpirabilia retenta, adeo ut minus, ad acrimoniam Oso acidam degenerare queant, cohibita tamen, partim propriâ naturâ partim tepore loci humido, in infantibus semilacteis ad putredinem ruunt, ex emergente tunc alcali destruyente acidum, quâ occasione, larga animalculorum variorum seges successivè emergere solet.

Cap. 3. Vita
 Lactis
 s. alieni.

§. 7. Erat hæc excernendorum retentio, ad nutriendorum vitiosam pergo ingestionem. Ubi primario se offerunt *Lactis vitia*, quorum primum est, si fuerit *alienum*, h. e. dum non à propriâ matre tenellis porrigitur mamma, sed nutritibus hoc negotium committitur. Quod ut pateat clarius, præsuppono 1° factum in utero materno nutriri non solum per umbilicum, sed simul etiam per os: vid. *Dissert. Sogeri de Hipp. Orithed. & Demeter. Hæretica in Nutrit. foetus. it. Cl. de la Courvee, tr. de nutrit. foetus in Utero. it. Harvey de generat. Animal. Exerc. 78. in 56. & Exerc. de humor. 2.* Nutrimentum utrobique non esse sanguinem sed lac seu chylum lacteum, cum sanguine per arterias (cum aliâ nondum reperte sint via, in
 vaccis

241
vaccis licet lactantibus inlitura fuerit inquisitione anatomica) ad
uterum delatum: vid. præter loc. cit. *Noodiani*. 7. de format. p. c. 1.
3. Lac mammarum & ipsum revera esse chylum, in mammarum,
glandulis secretum & ductibus particularibus exinde ad papillam
delatum: vid. *De sin. de Lact. & Charleion Exercitat. de Galaxia*.
jam vero unicuique mulieri suum proprium est lac, seu specialis la-
ctis proprietates ac idiosyncrasia, (ut taceam Lac diversum in una
mamma observatum fuisse, ab eo, quod erat in altera, à *Lysio*,
Observ. XI. annex. culro suo anatomico) oriunda ex speciali fer-
menti digestivi stomachalis differentia (nam hoc in unaquaque
specie magnam subit latitudinem) secundum quod, ut in unoquo-
que individuo, tam naturaliter quam p. n. constituto distinctus
est appetitus ita etiam distincta digestionis est ratio, eorundem
licet assumptorum. Diversum ergo lac mammarium nutriticis, à
lacte uterino matris, in stomacho infantuli, ipsi alias non asyteri-
(cum consveta longo tempore, licet deteriora, infvctis minus
molesta esse soleant. *Hippocr. s. 2 aph. 50* inq; ob intimam symboli-
zationem assumendorum c fermento) non potest non subire cor-
ruptionem & lædere insigniter digestionis primæ arduum ne-
gotium; quin & distributum ulterius ad Massam sanguineam,
heterogeneitate suâ turbare hujus crasim, & fermentationem
vitalem, antequam successive stomachi fermento alterato,
& sanguinis crassi immutata, conveniens magisque homogene-
um fiat nutrimentum, cum generalis stomachi digestio præstet,
quibusque singularum digestionum coquinis. Instituantur licet
varia lactis examina bonitatisque, ejus ferucinita, fallax tamen est,
quod ex consistentia, colore, sapore, pinguedine &c. iudicare vo-
lent Practici cum insensibilia ut plurimum sint vitia, quæ lactis cor-
rumpunt miscelam, (ut non tantum in feminibus morbois, cum
lacte transplantatis, sed in specie vitis morabibus per lac in-
sensibiliter communicatis est manifestum) a eo ut revera lactis
conditiones & vires metienda sint ex sanitate bestia, vita ejus &
Cibus. *Helmont tr. exmpl. digest. s. 74* Cum vero nutritices adsc-
ritia sint ut plurimum paupercula, & quibuscumque, edulis subinde
latranti respondeant stomacho, vix fieri potest quin & Cacochy-
lia & inde oriunda cacochymia laborent. Morbosa hæ proprie-
tates naturales, uti per lac communicantur à nutriticibus, ita non

14

Vid. Reies
campum E.
lyf. qvæst. 47.
p. 586.

An loco la-
ctis aliud nu-
trimentum
cameniat.

minus etiam morales, de quo merito conqueritur *Helmont. tr. Infant. nutrit.* p. m. 523. cum legitimo sensu verissimum sit illud *Galen.*, quod mores sequantur temperamentum corporis: sic puella v. g. observata fuit, admodum stituculosa, ex nutrice bibacula, à *Deodaro, Valetud.* p. 26. Cum & brutales proprietates & mores cum lacte in infantem penetrent ac in vitam perseverent, ut in pueris à Cervæ item à capræ lacte nutrice observatum fuit. Sed hæc cum minus faciant ad scopum nostrum, ob id vel summis labris ea delibasse sufficiat. Quæ ipsa de lacte ex chylo elaborato explicata hæctenus, fortius adhuc eos stringunt, qui ex sanguine lactis fontes derivant. Consultissimum ergo fuerit, ut matres sanæ, vel non admodum morbosæ (tali enim in casu observanda venit thes. 2. supra explicata) proprios nutriant foetus: de quod vid. *Sennertus Tr. de Morb. infant.* p. 1. c. 1. qv.

§ 8. Hæc ipsa simul ostendunt quam aliena sit à vero eorum opinio, qui consideratione facilis corruptionis lactis in infantibus, indeq; natorum variorum malorum, alio potius nutrimento, quam lacte tenellos cibare & educare malunt. Adeoq; vel hordeata juscula, vel ex Crepatura hordei addito vitello ovorum emulsioni similem misturam, vel juscula avenacea, vel amygdalarum emulsum lacteum succum, aliudve simile substituunt, quo etiam nutrimentum *Helmontii* pro pueris, *Tr. Infant. nutrit.* pertinet, ex pane tantisper cum tenui cerevisia bullito cum melle. Si quidem nec frustra, nec sine prægnanti ratione, aut ornatus saltim gratia, mammæ mulieribus & in iis mox post partum Lac. non secus ac reliquis brutis terrestribus, uti & quibusdam aquatilibus concessum fuit à Natura, quoniam hæc ipsa potius digito quasi intento hanc fatuum nutritionem monstraverit. Hinc aves mammis carentes earum defectu, grana deglutita & in ingluvie aliquali morâ maceratâ, ac ita ad fundendum citius lacteum suum nutrimentum prædisposita evomunt denuo pro meliori pullorum sustentatione. Tenerior siquidem infantum est stomachus, minusve exaltatum fermentum eorum digestivum, unde quæcumq; fere ingesta, laboriosam saltem, si non & defæctuosam penitus redderent digestionem, quæ facillima, & summè nutritiva erit, dum lac ceu chylus, jam ante in nutrice elaboratus ipsis suggeritur. Talis scilicet succus, ex quo & primitus machina eorum corporea

aurum

8

porea

15.
porea constructa fuit & ipse foetus jam in utero sustentatus, & quem ceu jam consuetum facillime digerere & concoquere potest. Quod si quaedam ex lactis alteratione in infantibus metuenda erunt pericula, ea sane in se, sunt facile corrigibilia, modo mature & legitime iisdem occurrantur. Unde & rarissima eorum observata fuerunt exempla, qui defectu nutrimum feliciter adoleverint.

§. 9. Nam sive nutritrix sive mater sitienti satisfecerit puerulo, nisi sana vegetaq; gaudeant corporis & economiam indubitatum est, morborum semina radicesq; firmissimas in eum tanquam per medium fomitem transplantari. Lichiasin per nutritricem in puerum derivatam notavit Helmont. rr. nutrit. infant. ad P. L. Luekea per matres infectas puellas inquinatas binas observavi in nosocomio Patavino nutritrices habitus serosioris ad affectus catarrhales proclives reddere, quos nutriunt infantes, compertum est: Scorbuti labes multiformis per mammas propagari in fugentem, nemini mirum, quum contagiosa ejus indoles sit notissima. Sed res ipsa cum loquatur, quid opus ulteriori diductione? Quin etiam sana licet in proprio corpore deprehendatur nutritrix, si tamen propria constitutionis causa, idq; ex ratione peculiaris in stomacho digestionis, vel serosioris & falsioris sanguinis constitutionis, vel certae in glandulis mammarum texturae, serosius, acrius, aut falsius aliove modo minus conducens infanti Lactem colligat, etiam citra fugentis noxam id propinari nequit, quin nutrimentum tale, ipsi minus appropriatum, hostile & in micum, eyadat.

Vitia Lactis.
Morbofi.

§. 10. Sed utut sanissima etiam sit mater vel nutritrix, tamen tenello infantulo ipsum lac probe excocctum, crassius, spissius, adeoque uberius nutrimenti, non aequo primo statim haustu convenire, vel ex eo sit manifestum, quod in utero materno adhuc conclusus foetus nutrimentum lacteum per os hauriat admodum subtile, perq; duplicem chorii & amni membranam probe filtratum & depuratum, quo teneriora facilius peruat abdominis viscera. Ob id provida mater natura, post partum, in salutem, educti foetus, non statim lac perfectum pingvius & spissius subministrat, sed praemittit Colostrum, h. e. serosiore tenuioremque Chylum, ut hic ipse minus stomacho facessat negotii, quin potius serositate salina abstergat blandè stomachi mucum, intestino-

Vitia Lactis
3. nimis nutritivi.

rumq;

26.

rumque sub gestatione collecta recrementa expurget, ac virtute diuretica, organa urinaria probe eluat, ut ita supervenienti successivè alimentoso magis lacti, facilitetur digestio, & impediatur facillima eius corruptio, cum revera tale Colostrum sit alimentum medicamentosum. Hinc istud, quod die primo scaturit ad mammam, potentius purgat, quod secundo & tertio minus, donec succedat purgatrici vis nutritiva. Quam pessime E. suis consulunt natis, qui robustis, aut obesis, aut qui jam aliquandiu lactarunt, nutritibus mox tradunt eosdem, à quorum lacte butyroso & caseoso nimis gravatur tenellus stomachus, & digestionis opus inde insigniter retardatur, ac cruditati acidæ, lactisq; coagulo promptissima occasio subministratur. Illustrat hæc Epilepsia exemplum, aliquot filiabus lethale, ex nimia lactis, materni licet, butyro sitae & pingvedine, quod recenset Hoffmannus *Th. de usu & abusu medic. Chymic. p. 49.* Quod si vero matres nutrire intendant suos fetus, quo quæso consilio corrigunt naturam prudentissimos conatus, & tam studiosè emulgent, salutare hoc colostrum, quasi nocere possit infanti, quod ceu divina medicina ipsi propinandum foret. Id quod etiam contra quendam Medicum urfit sufficienter *Veslingius obs. & Epist. 28. p. 123.* & ante eum *Spigelius* in erudito scripto de formatio. fœtus. 13. p. 16.

Vitia Lact. 4.
superflue ingestæ.

§. II. Sed tolerabile adhuc, quia facile corrigibile esset hoc erratum, nisi gravius longè, familiarissimum licet se offerret, nempe superflua & inordinata, & tantum non coacta lactis infusio, qua matres pueros suos, nimis alendo, sæpè necant, & dum lactant mactant, ut rectè observat *Kerckringius* *Spicileg. anat. obs. 40.* Dum ad quemlibet ex quacunque causa excitatum infantis ejaculatum, ipsi reuerti licet, subinde de papillis in os intrudunt, ac lac sugere cogunt, priori, licet crudo adhuc, subacido & nondum concocto in stomacho hærente, unde novi superingesti necessaria congruescentia, caseatio, ac utriusq; in pastam acidam, viscidam, corruptio, succedit; unde Pylorus indignatus vel se pertinaciter stringit, qui alias de seipso in pueris arcto munitur sigillo, observant e hoc etiam *Laud. Kerckringio* *o. l.* & planè non aut diffuculter saltem talia caseata transmittit, ut ulteriori morâ in loco isto tepido in deterius, ac ex cruditate acidâ in corruptelam putredinosam labantur, ac in lixivamina putrida, flavescencia, nido-

rosa

FORMIT

rosa &c. tandem degenerent: vel graviori furore percitus idem Pylorus salutarī licet effectu, per gulam omnia ista vitiata remittit: vid. *Helmont. tr. Infant. Nutr.* qvi Tragediam hanc graphicē & eleganter delineavit. Præstat sanè hic peccare in defectu, quam in excessu, cum repletiones ad extremum productæ, graves esse soleant, teste *Hippocr. s. 1. aph. 4.* & sicut repletio omnis, in specie panis in adultis, ita sanè lactis in tenellis est pessima: hinc enim consequenter impura corpora, quò magis nutriveris eò magis læseris. *Hippocr. s. 2. aph. 10.*

§. 12. Periculosius jam urget Fatum misellos lactentes, ex perversâ & sæpissime inordinatâ lactantiû diatâ, circa quam saltem *alimentorum promiscuam ingluviem, affectuû neglectam refrenationem, & excernendorum pariter ac retinendorum peccata* considerabimus.

Vitia lactis
per malam
diætam de-
pravati.

§. 13. Sanis quidem omnia sana, modo per internam appetitus dictaturam imperentur, quod enim sapit, nutrit; adeo ut in sanis scrupulosus alimentorum delectus, reverà sit frustraneus, quin potius si appetitus circa aliquod objectum feratur intensius, inprimis convetum, (nam in insvetis appetitus subinde medicamentum quærit) vix denegandum sit, quia fermentum, digestivum potenter quælibet in sui ditionem trahit & coercet, ut ut talia cum moderamine mediocritatis propinanda sint, cum sobrietas rectè cardo totius dicatur diætæ: id quod nutricibus conductitis in specie observandum, ut plurimum egenis, adeoque famelicis, & frequenter nimio nutrimentorum excessu primitus indulgentibus. Lactantes tamen præ cæteris tenellos respicere debent, cum leve illarum erratum, ut ut ipsis innocuum, his graves subinde inducat passiones, & assumtorum plures proprietates in chylo persistentes, ut ut plus minus infraactæ aut alteratæ, sui tamen præsentiam in lacte manifestò exerant, & animum pro augmentando aut corrigendo lacteo chylo assumtum, sui in eo præsentiam odore testetur, non secus ac florum sambuci in lacte decoctorum insons esse solet potus, imò admodum proficiuus pro lactis augmento, quos tamen observavi à nutrice fortius dicto modo decoctos, & liberalius potatos, & ipsi & lactenti copiosum excitasse alvi profluvium, confer *Bartholin. Centur. 2. hist. 63 p. 338.* Nil dicam hic de purgantibus, quæ nutricibus propinata, infantes purgant, & omnia inprimis propriè dicta,

i. quoad as-
sumra,

C

infan-

infantibus sunt inimicissima. Tacebo peculiare idiosyncrasias infantum, quoad certa assumpta à parentibus transplantatas, quæ à nutricibus neglecta, graviter tenellos lædunt, quarum Exemplà recenset *Digby de Natur. Corpor. Tr. 1 c. 38. p. m. 424 436.* Verum in specie urgeo acida, quæ sive sint condimenta sive potulenta, etiam Vinum, (in non assuetis) sui vestigia in dulci Lacte relinquunt, ut ut sensibus abscondita, postmodum tamen torminum infantilium ex acido rodente autores. Unde & cautiore matres, dum foetum in utero inclusum gestant, acida nimia fugiunt, ne præmaturè infantes torqueant, aut fomitem Epilepticum ingenerent. id quod sæpius observavit *Celeb. Sylvius*, quod nempe infantes nati à matribus acido non adeo indulgentibus, Epilepsiæ minus sint obnoxii idq; etiam adeo pluribus matribus prædixit. Cum præterea acidorum abusus ad abortum gravidas disponere, recte asseratur à *Beckio*, in *Medit. & Experim. p. 214.* Quod etiam de Vino, quod nempe foetum pellat, asserit *Hartmannus Prax. Chym. s. 228. p. 3.* Unde etiam *Joh. An. von Der Linden* in *Comment.* super hunc locum, primis gestationis mensibus Vinum gravidis, in specie, ut vocat, calidioribus prohibet, metu abortus, quibus ultimis 2. vel 3. mensibus, Creticum aut malvaticum, in parvâ tamen dosi concedit. In quo tamen acido frequentissime peccatur, amicum enim ac gratissimum cum sit stomacho, tantum non quotidianum ejus percipimus appetitum. Caseo itidem non immerito interdicitur nutricibus, ne hoc tanquam præmaturò coagulo ad grumescentiam p. n. jam in mammis lac disponatur. Cerevisia non ritè fermentata, aut fecibus turbata, ut ut robustiores in nutricibus intestinorum tunicas, minus afficiat, à fermento stomachi ferè subacta, pueris verò quod diarrhæam torminosam excitet, compertum est. Id quod similiter de fructibus horæis succulentis, facile fermentescentibus manifestum est: sicut aridiores è contrario alvum pertinacius sistunt, quod contigit in infante, cujus nutrix avidius castaneas assumerat, teste *Timæo l. 3. cas. 15. p. 252.* Cautas ergò nutrices esse jubeo, in assumendorum ratione, plus minus tamen, prout nempe aut consuetudinis aut digestionis primæ vel absolutioris vel deficientis adeoq; subactorum plus minus & alteratorum à fermento digestivo ingestorum in iis fert ratio.

S. 214
 an. von
 -30 matrib
 prædixit
 .URVIV
 Ja. An. von
 .muni

§. 14. Affectuum exorbitantiæ jam attingendæ sunt, quo-
rum inordinatus insultus, ut generaliter spiritus animales totumq;
genus nervosum, & his mediantibus massam sanguineam & reliqua
corporis contenta liquida comovendo insigniter alterat, ita speci-
aliter nutrientium depravat lac. Præ cæteris iracundia & terror
nutricum nimius, nocentissimus est infantibus, & ab utroque, in
specie priori Epilepticas excitari convulsiones notissimum est.
Turbant sanè affectus omnes concoctionis primæ negotium, ad-
eò ut ex tristi nuntio esurienti inopinatò allato, adeoq; incusso
sic terrore, statim pereat omnis appetitus, unde digestionis con-
sequenter impedimenta. & cruditarum acidarum occasiones:
qui effectus itidem, ex Iræ furore expectandi sunt, sub cujus fer-
vore vel maximè sanguinis ebullitio & quasi febrilis effervescentia
c. bilis orgasmo considerandi veniunt. Ex alterato ergò ac
depravato chylo simile generabitur Lac, aut hoc genitum licet
in statu pacato, sub intestinâ tamen affectuum rebellionè, & in-
de natâ omnium corporis contentorum à spirituum vario ac p. n.
impetu, non potest non insigniter alterari, & variè commotum,
ac quasi secundum minima concussum in partes secedere, & bu-
tyri ac casei ex seroso vehiculo quasi separationem p. n. pati. Vix
sanè quicquam frequentius est, ac terrorem, non minus quam
iram, lactis inducere coagululum, ac in mammis grumescentiam,
unde tandem inflammationes, dolorosissimiq; abscessus, & in
specie Erysipelata superveniunt: sicuti à tali lactis semicafeati
fuctu, mille malis insons mulctatur infans, & speciatim ad Epilep-
siam ordinariò disponitur. Observavi juvenulam primiparam,
quæ suum alitura infantem, pro uberiori lactis proventu, & me-
liori papillarum protuberantia simul catellum subinde mammis
admovebat. Evenit casu, ut graviter perterresciet puerpera, un-
de repente, ad se cum rediisset animus, catellum mammas exfuge-
re permittit, ne alterato isto lacte foetui noceret: quo factò brevi
post gravi Epilepsiâ corripiebatur Catellus, quæ propinatâ The-
riacâ & insequente gravi sopore demum evanuit. Sed præter hæc
sensiles coagulationis & grumescentiæ qualitates nocivas, & alias
multivarias difformitates induit lac, ex tam variis affectuum,
fluctibus, quibus sanè non tam matres, quam specialiter nutrices
obnoxie succumbunt, quarum singulæ infantis nutrimentum
laeteum

Quoad 2. e.
nimi pathe-
mata.

lacteum morbosè disponunt, & ità foetus sanitatem graviter labefactant.

Quoad 3. excreta.

§. 15. Excretorum supersunt consideranda in nutricibus errata, quæ inter menstruorum consideratio primatum obtinet. Supprimi hæc ipsa, ut in gravidis, ita & in lactantibus (probabiliter in salutem foetus) naturæ respondet legibus, in habitioribus tamen, sanguine turgescentiore præditis viraginitibus dictis, tam primis gestationis mensibus, quam ipso lactationis tempore eadem ordinariâ erumpere periodo observatur crebrius, collectore *Exempl. Schenckio obs. p. 574. & 630.* Quoties vero sanguinis ista contingit excretio, toties sensilis in tenellis observanda venit alteratio, quâ languidi, lachrymosi, ac imbecilles fiunt, donec obturato denuò sanguineo fonte, dicti languores etiam denuò remittant. Id quod itidem observatum à *Paul. Zachia Quæst. Med. Leg. al. l. 7. T. 3. qu. 3. p. 599.* singulari scilicet fermentativo motu sanguis sub menstruationis tempore agitur & turgescit, unde & menstruam ferbrim, seu omni mense, quum sanguis per genitalia evacueretur, recurrentem, ex aciori scilicet sanguinis effervescencia observavit *Lindanus in Coll. M. S. super Hartmann. Prax. Chym.* Quidni ergò lac tunc temporis, & similem fermentativum concipiat motum, qui & turbet infantis primam digestionem, & vitalem sanguinis fermentationem vitiet, forsân simili quodammodo ratione, atque quando adulti cerevisiæ potui vel vini adsveti, ex potu talis liquoris adhuc nonnihil fermentantis ceu extraordinariè affecti subindi non leviter læduntur. Verum enimverò, insignior longè lacti imprimatur alteratio, si per sæcundum coitum nutricis impediatur menstruatio, ad corruptionem exinde lac disponitur, & horridam quodammodo acquirat impressionem, foetui ferè abominabilem; id quod & in brutis observabile est, ut curioso exemplo observatum à *Grafio de Org. Viror. Genit. p. 126.* Lac ita depravatum, ne dicam corruptum, ab infante haustum degenerat in ejus stomacho in vitiosum casei coagulum, tenello infantis stomacho mirè infestum, adeo ut eidem exinde stigma, per totam vitam, durable imprimatur, unde casei aversionem, tam multis familiarum, non absque summâ probabilitate deducunt *Schockius lib. de avversat. cas. & Ill. Digby de nat. corpore. c. 38 pag. 437.* Ob id & Medicorum præceptum, ut toto lactationis tempore nutrices à coitu absti-

absti-

abstineant, unde etiam lactantes matres à redditione debiti excusat, propter insignia foetus nocumenta, *Paulus Zacchias loc. supr. cit.*

§. 16. Hæc vitia lactis fuere, restant adhuc errata Pultis. Cap. 4. Vitia
pultis. 1. in
preparatio-
ne.
œu secundum genus errorum in assumtis. Detestor autem in pul-
te inprimis farinae crudæ usum, quæ cum lacte vel aqua subacta &
cocta, ac in pulmentum instar viscosi glutinis redacta, quid aliud
dabit, quam pastam tenacem, crudam & viscidam, ulteriorem bi-
bliopegis pro glutinandis chartis, quam infantibus pro nutritione:
siquidem ob fermentationis farinae in panificio pro adultis etiam
summè necessariæ defectum difficillimæ eadem existit digestio,
quia laboriosæ in ventriculo fermentationis. Panis ex quacunq;
farinâ confectus, non ritè fermentatus, ac ita pro digestionem sto-
machali facilius suscipiendâ, & in aliis una assumtis promptius ad-
juvandâ ineptus, ex defectu acidi spirituosi volatilîs, crudam fa-
rinae mucaginem solventis & volatilifantis, quantum noceat sa-
nitati, etiam adultorum, & quam fecundus sit genitor morbo-
rum chronicorum, præter quotidianam experientiam vel mulie-
bris loquitur sexus, ex talis panis esu, menstruerum patiens defe-
ctus, & cachexias, ut pluribus videri potest *Kergerus de ferment.*
f. 3. c. 2. p. 216. & Schookius de ferment. c. 2. §. 3. Ast robustus est a-
dultorum ex spirituosiori ac acriori fermento stomachus, debilis
è contrà infantilis:ingere tale pulmentum glutinosum & visci-
dum, & superaffunde lac butyro & caseo pingvi turgidum, quid
putas futurum exindè in stomacho infantili? tenax nempe &
glutinosus, vitiosoque acore intense tinctus emerget mucus, mille
malorum in junioribus talibus fecundus parens. Compertum
sanè est, sponte suâ & faciliè quamlibet farinam liqore sufficienti
subactam, & in loco tepido asservatam, acescere insigniter, &
hinc fermentare & spumose turgescere, etiam citra fermenti ad-
ditionem: id quod si fiat in stomacho infantis, ex p. n. & stoma-
cho peregrino pultis acore corrumpitur superingestum lac, & in
grumos caseosos densatur, adeoque tota digestio prima exindè
depravatur insigniter. Potius ergò farinae talis pro meliori dige-
stione fermentativa præparatio extra corpus præmittatur, quam
quod cum tanto sanitatis periculo eadem in stomacho denuum
instituenta supponatur. Perspexerunt hoc, & rejecerunt ob id
tales pultes jam olim plures insigniores medici, uti de hoc videri

potest *Velschius de Pena Medinens. f. Dracunculis Veter. Exercit. de Verm-
Capit. infant. p. 261.* conferatur simul *Hildanus cent. 6. obs. 34.* qui pe-
riculosissimam Pylori obstructionem, à tali spissa pulte natam ob-
servat.

2. in usurpa-
tione.

§. 17. Post pulvis præparationem, culpo etiam ejus usur-
pationem, dum nutrices eandem prius in ore volutant, & salivæ
permissione, debitam fluiditatem conciliant, indeq; infantis ori
intrudunt. Jam vero salivæ singularis est vis fermentativa, à
modernis sufficienter declarata, ratione cujus proficua sanè esset
ejus cum pulve miscela, si exactè sana nutrix eam institueret:
Sed cum ratione hujus virtutis fermentativæ, etiam morbosa con-
tagia sub ejus vehiculo promptissimè communicentur, seq; mul-
tiplicant, ob id minus istam nutricis delibationem permittere pos-
sum, cum exinde facilimè ad morbosam corruptelam puls dispo-
natur, imprimis si tantillum scorbutici fermenti gingivas & sali-
vam inquinaverit.

Causa proxi-
ma affectuum
infantilium.

§. 18. Detectis ità remotioribus causarum morbificarum
fontibus, dum exactius nocendi rationem proximam seu ratio-
nem causandi inquirimus, perspicuum evadit, succum vitiosè a-
cidum, nunc viscidum, nunc aqveo serosum defectu primæ *dige-
stionis* in ventriculo, ejusq; in intestino duodeno *perfectionis*, a-
deoq; ex cruditate acidâ coacervatum, esse causam proximam.
& radicem, ex quâ tot morbi infantiles frequentissimè propullula-
re solent. Hunc s. Galenicorum pituitam acidam, seu Paracel-
sistarum \ominus acidum seu F um fecalem appellare velis, mihi perin-
de est, simus namq; in verbis faciles, modo in rebus conveniamus.
Facilimè scil. Lac, seu sanum seu alteratum in stomacho tepido
p.n.acescit, idq; eo magis, quo copiosius aut inordinatius inge-
ritur, hinc spissescit, & factâ per coagulum seri à contentis sepa-
ratione casei cum butyro perniciosus grumus nunc in stomacho,
nunc intestinis subsidet, & plus minus pertinaciter agglutinatus
hæret, conferente symbolum pulve farinaceâ crudâ & viscida fa-
cilè acescibili, una cum retento & plus minus corrupto meconio,
unde ex conditione loci, h. e. stomachi calidi, & ratione conten-
torum recrementorum, uti & ingestorum lacteorum & pultaceo-
rum intensus acor necessariò & defacili oritur, qui nunc materia
viscida irretitus, in primis viis suas ludit Tragœdias nunc vehi-
culo

culo aqveo feroso, & lymphatico ulterius distributus etiam aliis
& remotis in locis mille malorum existit artifex. Clara hæc eva-
dunt sponte, modo superioribus thesibus explicata probè confi-
deremus, in specie in th. 5. 7. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16 &c. simulq; ob-
servemus pleraq; infantum mala per remedia acidum destruentia,
de alcalium tam volatiliū quam fixorum profapiā, uti & per a-
romatica \ominus nia volatilia Oleosa optime percurari.

§. 19. Quæ tamen ita intelligenda sunt, uon quasi alia Variat sub-
nulla in corpore tenello sint errata, quam quæ ex dicto acido ori- inde causa
untur, ubiq; enim excipiendi sunt hæreditarii morbi, uti & à la- proxima.
ctantibus transplantata morborum seminaria, aut aliorum hau-
sta contagia. Præterea mille larvas induit Lac sub sui corrup-
ptela, mille inde nocendi artes, non tantum dum adhuc in mam-
mis turget, sed in specie dum infantis in stomacho corrumpitur,
hinc in intestinis tam à bile quam succo pancreatico alteratur,
subinde à restitante meconio similibusq; excernendis inquinatur,
quin & propria sponte, de facili corrumpitur, unde diversimodè
dulcescit, amarescit, colliquescit, viridescit, livescit, putrescit, ver-
minescit, aliasq; quamplures peregrinas asciscit sibi qualitates:
nam & jam in tenellis sexcenta seu potius infinita Hippocratea, de
quibus autor *Libri de Prisc. Medic.* locum inveniunt. Unde tam
in abdominis visceribus, quam mas à sanguinea & inde derivatis
reliquis contentis liquoribus activis quamplurima p. n. nocumen-
ta præstò adsunt. Ut ut ea, quæ ex cruditate acidâ eveniunt,
sint frequentissima, quia talis corruptela est familiarissima.

§. 20. Paradoxon equidem videri possit, quò in semilacteis Unde acidum
infantibus adeoque dulci rore ubiq; perfusis, ex lacte dulci pri- adeò vitio-
mitus concretis, & eodem cum pulve insipido dulci enutritis, acor- sum in infan-
adeo nocivus & subinde intensus oriri possit, à quo tam tetra su- tibus.
perveniant symptomata. Sed clarius redditur facile totum ne-
gotium, modo aspiciantur assumpta tam matris utero gestantis,
quam nutricis lactantis. Hæ ipsæ enim præter manifesta acida,
quæ ut supra §. 13 monitum fuit, ex dictamine appetitus hauriunt,
vescuntur saltem pane & bibunt cerevisias. Panis omnis in spe-
cie secalinus continet in se spiritum intensè acidum, volatilem ta-
men, adeoq; in se saluberrimum, duriora tamen etiam corpora,
v.g. Corallia, ferrum, Vitrum ξ ii, aliâq; rodentem, qui cum aliis
assum-

24.
assumtis lacti simul materiam præbet. Ut ut autem acor hic ipse, partim sub stomachi digestionem, partim bilis alcalinæ in jejuno permitione alteretur plus minus in falsum volatile, sicq; occultetur, nihilominus facillè datâ occasione denuo se exferit, & operatur; hinc enim tam facilis lactis aciescentia, & assumpta acida matrici ac nutritrici innocua tamen infantibus per lac revera ad gustum dulcè sunt torminosa, & vel maxime hostilia. Cerevisia vero quæcunq; facillimè est aciescentiæ, cum modica lupuli pingvis aromatica conditura non sufficiat, quin tandem aciescat, ut taceam vel cerevisiam novellam, à fecibus nondum sufficienter depuratum, fermentando in stomacho facillimè aciescentem, aut cerevisiam inveteratam jam nonnihil acidulam, à nutritricibus subinde, haustam. De cætero his ipsis vix ulla est cura, quantum sua assumpta fætum aut infantem afficiant, ut ut earum delicta, diu post demum luant infantes, idq; datâ qualibet occasione, ut plurimum per Epilepsiam, ut supra §. 13. monitum. Quid fructus horæos memorem, effervescentes facillimè, acetaria & similia, gravidis pariter ac lactantibus citra reflexionem in fætum familiarissima. Adeo ut *acidum* sit, quod morborum infantilium frequentissimum est autor, sicut subiectum ejus *viscidum* eos contumaces subinde reddit, aut crebrius recidivantes, vehiculum verò *aqueosum* etiam in remotioribus locis, & extremâ corporis peripheria eosdem propullulare facit.

Unde tormina & varia alvi excreta Infantum.

§. 21. Jactis hisce fundamentis facilis est via, ulterius indagandi supra enarratorum morborum generationes. Tormina infantibus ferè inevitabilia ab acido oriuntur, quod ex stomacho, sapissimè ex lactis coagulo & esu acidorum à nutritricibus delapsum, intestinorum membranas pungit, rodit & lancinat, unde isti cruciatus, cum convulsivis spasmodicis juncti, prodromi exinde, non rari Epilepsie, iiq;ve eò crudeliores, quo viscidiori glutine se agglutinaverit eorum parietibus. Horum indicia, præter ejulatum sunt ut plurimum excreta virida plus minus, seu ut vocant porracea & æruginosa, oriunda ab acido excessivo & vitioso (nam, acidum acre odore spirant talia) cum bile. Quæ Oleosa volat, permixta, ex quorum miscella viriditas ista exsurgit. Equidem viridis color reverà sub concursu plurimum ex miscella *flavi & cærulei* emergit: flavo in bile clara est, & conspicua: cæruleus color in nullo

201
nullo succorum corporis unquam nec naturaliter nec p. n. obser-
vatus fuit. unde rarissimum; & fere unicum est exemplum, quod
recenset *Meara*, de lacte nutricis saphirinum colorem exacte refe-
rente in *Exam. Diatribis de Febris. Willisii p. 65.* Cum tamen cæru-
leus color ad nigrum accedat propius, adeoque in certâ luminis ma-
ximam partem intrò susceptione in poros, & cum umbrulis mi-
stione consistat, loco hujus in corpore absentis, acidum, perspi-
cium licet constringendo tamen & angustando aliquali subjecti
coagulatione, poros flavi corporis sufficiet, inprimis si dictum a-
cidum & ipsum in subjecto nonnihil densiore & crassiore hæreat,
ut exinde viridis ceu medius inter cæruleum & flavum color
emergat. Comprobat dicta experimentum *Grassii*, de succo pan-
creatico thes. 145. 147. ubi bilis flava ex miscelâ cum spiritu Oli a-
trovirescentem induit colorem. Nec est, quod quoad experimen-
ti fidem objicias, id quod alio mihi obtigit tempore, in spiritu
 Oli adhuc contentas adhuc esse, & sub rigoroso ignis examine
c. acido simul elevatas metallicas zeas & sales particulas, quæ
attactu alcali bilis præcipitata virorem repræsentent, sicut eadem
attactu gallarum in Olio atrum colorem induant: nam idem
experimentum tentavi & cum spiritu Oli purissimo, non secus
ac cum spiritu O , & ubiq; idem fuit successus & eventus, quod
nempe istâ misturâ intensus viror effloruerit, id quod simili ra-
tione de lactis vitioso acore virorem cum bile producente verum
erit. Unde subinde etiam grumosa apparent talia, sub infantum
torminibus excreta, quia lac à præternaturali acido in grumos
caseosos coagulatum, istam larvam induit. Non tamen semper
taliam grumosa simul sunt viridia, quin subinde sint flava. Scilicet
discoloratio horum excrementorum oritur à bile per acidum
mutatâ & corruptâ, sæpè tamen evenit, ut feces excernantur fla-
væ, quæ pauco tempore postmodum colore viridi tinguntur. Cau-
sa hujus phænomeni est, 1. quod acidum in bilem, quamdiu
in corpore fuit, sufficienter non egerit, propter impedimentum
lactis, continuò vel brevibus intervallis tautum assumtum, quippe
quod ejus vim temperando infringat. 2. quia non nisi finitis
effervescentiis & præcipitationibus mutationem rerum accuratam
observamus: unde post excretionem, dum aeris accedit adjumen-
tum, finitâ mutuâ actione & reactione permistorum, color tandem

D

ter-

tertius emergit. 3. Quia & ipsa commista excreta facilius forsan in aere libero novum coloris schema arripiunt, quam dum intestinis adhuc sunt coercita. Observandum quoque hoc loco atrocissima non raro adesse tormina, excretis alvi aquae instar leviter flavescens fluidis, quae nimis fluida, subinde adeo acria observantur ut & podex excoriari exinde soleat.

Unde Anorexia, Vomitus, Praecordiorum & hypochondriacorum inflatio.

§. 22. Quod si copiosus tenaciorque grumus stomacho incubat, cui per pylorum transitus negetur, non potest non exinde appetitus dejici, & activitate fermenti digestivi à lacte vel copiosiore vel coagulato obruta, horror mammae oriri, cum absolutà aperienda cum quotidiè observemus, istud quod semel stomachum laeserit, ceu hostile postmodum, diu ab eodem averfari: quod si gravius exinde oneretur stomachus, vel obstruatur omnino Pylorus, de quo vid. Haeserius Herc. Med. p. 149. item Hildanus cent. 6. obs. 34. & irritetur quoque, hujus convulsiva contractio, quam vomitus violentus sequitur supervenit tenella corpuscula insigniter quidem laedens, salubris tamen, quatenus excrementa ista removet, & graviorum malorum, jam jam imminentium est medicus. Finge enim haerere talia diutius in Ventriculi bursa, facile ex acore fermentativo, pasta instar farinaceae intumescunt, & impetuoso flatuum proventu, intumescunt praecordiorum, hinc diaphragmatis impedito motu difficilem respirationem, & ex horum flatuum in orificium sinistrum impetu, hujusque pertinaci strictione, praecordiorum anxietates, inde inquietudines, somni impedimenta, vigiliis inferent. Eadem est origo hypochondriacorum inflationis, & totius abdominis tympaniticae distensionis, nam loco saltem differunt à priori; pasta nempe acida viscida, vitioso acore fermentata, concurrente simul alcalino bilis stimulo Gas tale flatuosum eructat. Scilicet farinacea plus cruda aescentiam necessario subit in stomacho, unde cum lacte semicoagulato turgescit fermentativa, de quo supra, flatuumque; & modo dictorum symptomatum in & circa hypochondria & Epigastria fertilis proventus. Cogitemus adultorum hypochondriacum affectum, & in eodem flatuum & borborygmore impetus, ex acido viscido digestionis primae relicto p. n. oriundos, & simile ferè in infantibus usu venire perspicimus: cum sufficienter Helmont. Tr. de Flat. horum originem ex acido, stomachali non tamen fermentali ordinario demonstraverit.

Unde singultus, tussis, asthma infantium.

§. 23. Quod si tenacior talis, acidiorque mucus superiori ven-

tricoli orificio firmiter adhæferit, per consensum firmissimæ connexionis diaphragmatis simul irritabitur musculus, unde hujus sub inspiratione factâ convulsiva contractio, singultum, subinde contumacissimum, infert, sicut in ventriculi cavo si magis fluctuent pituitosa talia acida, aut \ominus so acida, eaq; successivè irritent orificium superius, vel insensâ & molestâ suâ præsentia, vel saltem halitibus acrioribus, excitabuntur sub expiratione occasione vellicati diaphragmatis, ipsiq; compatiendum musculorum expirationi inservientium horum convulsivi motus, unde repetentes tussés concutient tenella pectora. Revera enim ex stomacho, hujusq; in se ipso coacervatis cruditatibus infantum exoritur, tussis, subinde tantâ violentiâ repetens, ut non nisi superveniente Vomitu copiosiq; mucî rejectione ad tempus cesset. Rara autem infantibus sicca tussis, aut quæ ex Laringis asperæqve arteriæ oritur irritatione, obvenit, nisi interdum inclementioris aeris afflatus & liberior haustus suo modo ad hunc disponat. Idem asserendum de tussi istâ, quæ sub dentitione laboriosiore frequenter turbat infantes, quam copiosior salivæ subinde \ominus so acrioris defluxus in stomachum, & imprimis uberior ejus ex membranâ pituitariâ posteriori seu inferiori transsudatio, & inde defectuosa reddita, prima digestio, & cruditatum accumulatio infert. Idem asserendum de infantum asthma, quod ut plurimum ex ventriculo orato oritur, dum mucilagines acidæ coacervatæ & flatulentâ turgescentiâ tumefactæ, molestum tale asthma producant: hinc enim etiam provocato Vomitu statim liberantur, autrore *Primerossio de Pueror. morb. p. 73.*

§. 24. Quod si mucus similis, blandior tamen & dulcior ex alimentorum quocunqve modo digestorum reliquüs in intestinalium canaliculis diutius hæferit, occasione loci caloris & inchoatæ successivè putredinis occultata lumbricorum semina excitantur, foetusq; vivi excluduntur. Semina scilicet vegetabilium Cerealia, in specie fecalina & triticea, vel immediatè in pulve farinaceâ vel mediatè cum lacte ex pane comesto genito ingesta, feminali insectorum contagio, (quod sub minimâ etiam mole latere potest, utpote constituere dicitur saltem 2800. partem sui feminalis corporis) quasi imprægnata, data occasione hæc excludunt. Accedit, ut monui, tepor loci blandus, vis digestiva ventriculi debili-

Unde Lumbrici in Infantibus.

28
Unde atro-
phia, febres
lentæ, Tinea,
furunculi in-
fantum.

or, quâ digerendo non subiguntur omninò dicta animalculorum
feminalia primordia, & temperata bilis acrimonia infantum, de-
fendens aliàs succos quos attingit à tam promptâ putredine & ver-
minatione: unde & ibi, quo fermentum fellis non pertingit,
lumbricorum est Patria, autore *Helmontio tr. 6. pl. digest. §. 32.* hinc &
Tinearum in adultis causam potissimum in obstructionem cystis
felleæ refert *Hartmann. in Prax. Chym. c. 156. §. 11.* Talibus E. occa-
sionibus facile viva ista putredo excitari poterit.

§ 25. Cum ergò ex supra dictis subinde mucus crudus aci-
dus & viscidus loco nutritii succi distribuendus sit, non possunt
non eodem intestina aut admodum incrustari, aut oscula ductus-
que lactei eodem obstrui, aut glandulæ mesaraicæ consequenter
infarciri, unde tumores abdominis protuberant, & denegato nu-
trimenti transitu, insigni totius corporis atrophiam contabescunt
infantuli, accedente simul ut plurimum alvo laxiore: vid. *Sylvius
Prax. l. 1. c. 14. §. 56. p. 168. it. Prax. Barbette. l. 3. c. 2. obs. 3. & Anat.
Pract. l. 1. c. 14. Hæserus Herc. Med. l. 7. p. 649. Sydenham de febr. p.
89.* Ut taceam hoc loco dyscrasiam lactis alieni, nempe nutriticis,
vel inepti pro nutrimento infantis, vel vitiati, unde ibi atrophiam,
hic cachexia supervenit. Quod si minus viscidus, crudus tamen
& vitioso acore, vel saltem acri-falso sapore inquinatus distribuatur
tandem, pro sanguine augmentando & corpore nutriendo,
necessariò depravatur exinde M. S. Crasis, vitiaturque insigniter
sanguificatio, & oritur p. n. ejus effervescentia, unde febres var-
riæ, in specie lentæ, sub vesperam præcipuè exacerbantes super-
veniunt. Inquinatur hinc necessariò etiam Lymphæ latex nimio
acore, nimiaque acrimoniâ, simulque subinde nimis viscida reddi-
tur, unde & circa glandulas tumores, & catharrales affectus in-
fantibus superveniunt, in specie tusses siccæ nocturnæ, ex lym-
phæ talis acido acris ad laryngem effusione: it. per membranam
pituitariam inferiorem transfudatione oriunda. Obtunditur econ-
trâ bilis \ominus vol. oleos. seu balsamicum, unde perfectio digestio-
nis primæ in intestinis deficit ultima, & itâ magis magisque pro-
pullulantes jam confirmantur ægri tudines. Quod si cum tali
plus minus intensâ sanguinis & lymphæ labe, nutrimentum ex-
inde pro augmentandis & sustentandis partibus confectum, has
ipsas subintret, & per earum poros distribuatur, nullo modo
per-

perfectè ipsis assimilari potest, quin potius acore, antea quidem
apparenter occultato, & aliquali simul visciditate ipsis inimicâ,
hinc inde in pustulas congeratur, in quibus acor denudè manife-
stus cum vicino rore partium acrius effervescit, hinc altior tu-
mor, intensior rubor & ardor supervenit, donec mutuâ tempera-
turâ, nunc in pus, nunc in saniem, nunc aliud simile liquamen,
abeant, & per cuticulam prius in squamulas & furfures erosam
exeat: relicto adhuc post se fermento subtili, acido viscido, cor-
rumpente ulterius novum, inculpatâ etiam notâ alimentum
istudq; in similes sordes transmutante, serpente itâ successivè ipso
malo ulterius, & inquinante & excedente acore suo proximam ad-
jacentem partis substantiam, ut in favis, tineâ, crustaque lactea,
item furunculis infantum obvium. Quæ omnia, eò facilius eve-
niunt, eòq; pertinaciorès radices figunt, quo minus transpirabiles
sunt partes itâ affectæ, & quo magis poris earum clausis, dicta
excernenda successivè congeruntur.

§. 26. Facta modò lymphæ p. n. acidæ ac viscidæ, item cru-
stæ lacteæ mentio. uberiorem sui explicationem urgent. Si qui-
dem dictas corporis, & imprimis faciei & capitis defædationes pu-
stulosas, crustosas, ulcerosas, quæ crustæ lacteæ, achorum & tine-
æ nomine venire solent, quarum descriptiones & differentias
saltem accidentales, vide sis apud Practicos, reverà ex lymphæ
nimis, seu p. n. acidæ plus minus simul viscidæ vitio originem du-
cere arbitror: Lacte vel matris sub gestatione fœtus, vel nutri-
cis sub ejus Lactatione vitioso, causæ remotæ vices obtinente.
Semper enim ferè cum hisce defectibus glandularum in Collo
& circa caput dense consistarum item parotidum &c. tumores
conjuncti esse solent, ita quidem ut vel præcedant, vel simul
affligant, vel dictos affectus declinantes subsequantur. Rari-
simè hoc posterius observatur, & vel metum recidivæ, vel mu-
tationem defædationis dictæ in alium affectum p. n. secum tra-
hit: Istud prius frequentissimè accidit, ita ut mulierculæ etiam,
per experientiam edoctæ, ex conditione dictorum tumorum,
quasi scrofulosorum & quos ordinariè Haupt-Drüsen appellare
solent, affectuum talium vel diuturnitatem, vel magnitudinem,
aliàsve circumstantias probabiliter præfagire soleant. Certè ob-
servavi tumores tales glandularum, ad parvi ovi gallinacè ma-

Crustæ la-
ctæ origo.

gnitudinem in collo, mox infra aurem protuberasse, cum crusta lactea caput obducens evanisset, quo tumore successivè subside-
 ente, & tandem dicta lactumina denuo efflorescebant. Non
 amplius enim dubitatur, glandularum functiones versari circa
 lymphæ præparationem, & distributionem: unde sponte pate-
 scit lymphæ vitium primum subesse ita quidem ut ejus con-
 sistentiâ materiali obstruantur glandulæ, & inde consequenter
 intumescant, ejus vero aciditate, ob largiorem in partes inter-
 cutaneas capitis extimas effusionem, ex denegata plus minus
 debitâ distributione & motu per glandulas, pruritus intensissi-
 mus in dictis locis, cum pustulis rubris successivè in pus ab-
 euntibus, & squamis in sequentibus ac furfuribus, ex cutis & cu-
 ticulæ erosionibus superveniant: quæ omnia, pruritus, purulen-
 ta sanies, crusta & squamæ, de aciditate agente causæ pec-
 cantis manifesta sunt indicia, ut alio loco & ab aliis probatum,
 est. Ut taceam, asperiora facta hæc mala, ad cranium usque
 penetrare, istudque erodere, pro more acidorum, osseas substan-
 tias facillè erodentium, de quo vid. *Sennertus l. de morb. infant. p. 2.
 c. 3. p. 28.* Unde & capitis partes extimæ, præ reliquis locis di-
 ctis infestantur malis, ob copiosiores glandulas, quibus hinc in-
 de speciatim collum stipatum est. Differentia autem has in-
 ter capitis descædationes observatur, quatenus nunc acrior &
 sanior eadem fuerit, unde ulcuscula manantia & copiosam acrem
 saniem fundentia emergunt, vel quatenus eadem minus acris,
 sed ferè magis temperata & viscida extiterit, sic enim crustæ den-
 siores, & densè subinde compactæ, & sibi invicem superstratæ
 generantur, successivè decedentes: ima etiam pro lymphæ ita
 peccantis ratione, varia glandularum quoque observatur constitu-
 tio, de quo uberior experientia adhuc consulenda venit. Et
 sanè non levis est cognatio talium lactuminum, c. adutorum
 scabie, cum & subinde contagiosa deprehendantur, & iisdem re-
 mediis, in specie nicotiana, A^{re} , S & c. curari soleant, & retro-
 pulsa ut vocant, paria planè inferant symptomata; ita ut qua-
 si particularis capitis sit scabies. Equidem vulgi fert persua-
 sio, salubres esse infantibus tales descædationes, quatenus præ-
 seryent eos, à gravioribus affectibus, quod negari suo modo
 nequit,

ne vivit, quatenus sunt bonum quidem signum, sed malæ causæ, quæ si abesset, magis conduceret. Quæ hætenus sunt exposita, videtur confirmare quem observavi puerulus, 9. mensium p. p. vitio nutricis eacochoymico-scorbuticæ insigniter, dictâ crustâ lacteâ super cranii hemisphærium, & faciem ferè integram mire deformatus: quæ cum spontè evanuisset successit gravissima, tussis, tenellum pectus insigniter & continuò quatiens, cum copiosi mucii in stomacho & Oesophago præsentia, una cum diarrhæa serosa adedè acri, ut etiam extrema podicis & vicina loca, excoriarentur: totum corpusculum insigni æstu fervebat, & insultus quidam Epileptici, subinde istud convellebant. Factam fuisse hic arbitror lymphæ peccantis metastasin, præter alia loca in specie ad glandulas salivales, & quæ laringem irrorant, ut & ad pancreaticas, per quas lymphæ ista acida acris, non adeo viscida, uberius effusa, speciatim dictam tussim & diarrhœam, alia ut transeant symptomata, induxerunt. Dicta modò, etiam rationem aurium humiditatis fluentis, excoriationis & exulcerationis, item Labiorum manifestam reddunt.

§. 27. Hæc ipsa vel manu nos ducunt, ad evolvendam Quæ Variomorbillosum, & in specie Variolarum abstrusam aliàs naturam, larum radicalum harum, quæ talium, fiendi modus & effectus cum modo dictis affectibus in quamplurimis conspirent, & etiam Tinea Capitis, non rarò post variolas superesse, aut etiam easdem insequi soleat. Torquet inprimis Philiatros, inevitabilis ferè harum insultus omnibus Europæis, ne dicam de aliis quibusdam nationibus. Ex menstrui sanguinis reliquiis multi cum Arabibus earum radicem derivant, alii ex repetitâ post semel factam conceptionem seâ libidine: neutrum mihi satisfacere videtur. Quin potius si certò statuendum est, quod aliquod nobis quæsi implantatum habeant principium, ratione cujus nemo ferè easdem effugere queat, earum radicem ex corruptelâ lactis nutritivi, tam in, quàm extra uterum, & vitioso viscido acore tenellos inde inquinante derivarem, exinde enim & frequentissimè saltem infantes & pueros, rarissimè demum adultos affligere solent. Quæ vitiosus acor aliquandiu occultatus, tandem occasione datâ, in specie excitatâ M. S. per fermentum simile extrinsecus

37c
secus inspiratum vel haustum, perniciosas febriles effervescen-
tias excitat, concurrente acido fermentativo viscido cum Θ e
vol. mass. sanguineæ, donec præcipitato & subjugato acido isto
vitioso, & sero involuto, criticâ sanguinis purgatione hinc inde
per vasa capillaria in specie beneficio glandularum intercutanea-
rum miliarium excernatur, & sub cuticulâ hærendo, successivè
in pustulas coacervetur, quarum contentus salsacidus succus ef-
fervescendo ulterius mitescat, donec in pus perfectum abeat, quod
cum cuticulâ erosâ, tandem in crustam duram & crassam
condensetur, erodente intereâ sub hac ipsa acido cutim subje-
ctam in foveas plus minus, prout magis vel minus effervescen-
tia febrili temperatum fuerit. Unde & ulcera subinde pernicio-
sa & cacœthea ex variolarum pustulis tam in partibus externis
quam internis, in specie in tenerâ vesiculosa pulmonum substan-
tia oboriuntur, pro conditione acidi plus minus virulenti varia,
quod ipsum in distis Variolis ossa non rarè arrodere & corrumpere
assolet, id quod expertus testatur *Parvus de Variol. c. 1.* Hinc
etiam Liberi à parentibus, morbo gallico laborantibus prognati,
omnium gravissimè à Variolis affici solent, observante hoc Hor-
stio l. 6. obs. append. p. m. 308, quod non ineptè illustrat *Gius dul-*
cis, ceu singulare alexipharmacum curans pariter & præservans
Variolas: confer *Miscell. Acad. N. C. anni 3. obs. 9. & 56.* Ob id
& convulsivi motus & Epilepsiæ insultus præcedunt earum eru-
ptionem, morsicante acido vitioso nervos, & ad crispaturas eorum
fibras, & hinc inordinatos ac impetuosos motus spiritus animales
irritante. Unde & myrrha, acidum, istud vitiosum mirè tempe-
rans, non minus quam castoreum, & Θ ia Volat. istud per sudo-
rem eliminans, & \ddagger fix. ebor s. Unicornu fossil. istud absorbens,
pro harum medelâ utramque faciunt paginam. Non rejiçio hoc
ipso, vermiculorum exercitum, in singulis pustulis acervatim,
grassantem, vid. *Borellus centur. 2. observ. 72.* & *Observ. microscop.*
observ. 31. p. 21. it. *Lipsius de Variol. Bartolin. centur. 5. hist. 20.* *Rhodius*
cent. 3. observ. 64. cum nullum pus, absq; horum pullulante segete re-
periatur, sed hos tanquam effectus, spontè ex ordine causerum,
morbosarum in pure supervenientes, transmittito.

§. 28. Nec scrupulum injiciat, aut tardior in quibusdam. Quare Vari-
olæ interdum
tam tarde se
ostendunt. earum insultus, aut repetitus etiam accessus. Nam diutius morbo-
sa fermenta in corpore delitescere possunt. donec sub suâ dierum,
maturitate tandem evigilent, id quod ex hæreditariis non tantum
affectibus, sed etiam ex Canis rabidi salivali fermento, ex febrium
petechialium ad aliquot hebdomadas interdum latente contagio,
ex Luis feæ connivente diutius seminio patet &c. Unde & infantes
qui sub nutritione sani erant & vegeti, post ablactationem subinde
cutanea contrahunt vitia. achores & similia dum vitia lactis per
consuetudinem sub lactatione quasi appropriata naturæ, citra no-
cumentum adsunt, quæ mutata diætâ per effervescentiæ motum
in musteo sanguine separata & instar fecum præcipitatâ, hinc inde
per sanguinis circulum sub cute defiguntur, & ibidem coacervata
suas morbosas ludunt Tragædias, redeuntes subindè pertinaciter,
quamdiu tantillum miasmatis morbosi a semini fermentativi, nunc
sub sanguinis Velamento. nunc sub epidermidis Tegumento la-
tuerit: quod ex materiâ conveniente datâ occasione se multipli-
cat, & malum renovat. quæ ipsa de variolis & morbillis pariter a-
ferenda videntur.

§. 29. Itâ quidem se habent, exulcerationes partium ex- Unde Aph-
thæ. ternarum, sed præter has etiam interiores quædam, speciatim par-
tes oris, fauces palatum, lingua, ipseque non rarò Oesophagus,
ulcusculis parvis scætet, aphthæ appellatis. Harum origo est acre
acidum, excorians & exulcerans plus minus, dictarum partium su-
perficiem. Fons peccantis acidî, potissimum est in stomacho cor-
ruptela lactis & pultis, nimiaque ejus aciescentia. Ut ut enim aut
lactis nutriticis aut salivæ ipsius infantis à quibusdam nimis accusetur
ecrimonia, vix tamen in infantibus aliam originem agnoscunt,
quam acorem vitiosum ex stomacho exhalantem. Nam & in adul-
tis frequenter contingere solet, ut correpti febribus, cruditatibus
recrementosis, in specie porraceis in stomacho existentibus, aph-
this molestè laborent, nisi maturè fomes removeatur à Medio ex
Ventriculo.

§. 30. Superest funestum adhuc tenellis symptoma, nem- Pavores in-
fantum & e-
pilepsia unde. pè pavor in somnò, oriundus ex explosivo ferè impetu spirituum a-
nimalium in nervos: qui cum sub somni requie blando tardoque
gressu influere debeant impetuosius irruentes inopinam totius cor-
pusculi

E

pusculi

54

pusculi ex fibrillarum nervearum momentaneo contractivo nisu inferunt concussionem, adeo ut non inepte mulierculis prodromi habeantur convulsionum epilepticarum, infantibus admodum familiarium, ex simili inordinato & perverso spirituum animalium motu in cerebro, & violenta explosione in nervos oriundarum. Frequentissime v. paris vagi & intercostalis ramificationibus annexae partes abdominis & Thoracis convulsionibus hujusmodi epilepticis praeter ceteris partibus tentantur admodum torminosis, quas mulierulae convenienter admodum, die Schwere Noth in Leibe appellare solent. Scilicet continuus & nunquam interruptus spirituum animalium in hos nervos est motus & influxus, pro continuando motu Cordis, diaphragmatis & respirationi inservientium musculorum primariorum, ut & Ventriculi & intestinorum motu peristaltico perficiendo, unde consueto quasi tramite longe promptius irruunt in dictarum partium nervos spiritus animales, quam in membra externa in infantibus magis quiescentia, adeoque dictos spasmos internos frequentius concitant. Quod si v. crebrius repetant, tandem totum spirituum animalium exercitum integrumque nervorum systema, per consensum & continuitatem motus similiter afficiunt, unde universalis tandem supervenit Epilepsia, de qua dicunt, die Schwere Noth bricht aus. Has & similes passiones, post nervosarum sensilium fibrarum quocumque in loco irritationem consequentes, unde melius deducemus, quam ex supra saepius insinuato acido? per se nervis inimicissimo, multo magis in tenellis, quorum fibrarum nervearum mollior textura facillime mobilis, & ita in convulsivos motus crispabilis ut sic dicam existit. Hinc quae propiores sunt partes fonti vitiosi acidi, stomacho nempe & intestinis, aut mediantibus nervis conneuntur iisdem, etiam frequentius patiuntur convulsivos spasmos, qui continuati ulterius in tantum, donec totum nervorum systema in cerebri cerebellique confinis concutiant, universalem tandem Epilepsiam superveniente spirituum impetu inferant: uti in adultis subinde in membro quodam externo focus laet epilepticus, qui per continuatos spasmos, sub apparente aurae frigidae sensu sursum delatus ad cerebrum, tandem universum microcosmum concutit, ita pariter onc ex acido, imprimis viscido in abdomine haerente, tam spasmi leviores interni, quam epilepticus totius corpusculi insultus oritur.

25.

riuntur, optimæ ob id per alcalia volatilia, experientia teste curabiles. Adeo, ut rarissimam infantum existimem Epilepsiam cujus focus acidus non in abdomine lateat, aut ex abdomine non derivetur, excepto dentitionis negotio, ita tamen, ut circa halituum aut fumorum impossibilem ascensum, malum dicto modo explicari queat Pro quorum confirmatione, quod nempe infantum nocturni pavores & Epileptici insultus ab acido peccante excitentur, annotasse sufficiat: 1. quod graviora tormina cum excretis æruginosis, frequenter comitem asciscant Epilepsiam, teste præter *Quercetan. in Tetr. graviss. c. affect. c. XI. p. m. 116. Lindano super Harm. Prax. chym. qvi* vix virorem æruginis instar intensum in infantum excretis observari asserit, citra Epilepsiam: quod si dicta materia ita sit acris, ut febris etiam accedat, plerumque interimit pueros: tormina vero & talia excreta, ex acido lactis corrupto, superius derivavimus. 2. *Hippocr. lib. de Morb. sacro* asserit, infantes, si ipsis ulcera in capitibus, vel circa aures, vel in facie, vel in reliquo corpore excidentur, liberari ab Epilepsia: vid. *Sennertus de Morb. Infant. p. 2. c. 3. p. 28:* quas exulcerationes etiam ex acido lymphæ supra deduximus: quibus 3. accedit cura Epilepsie infantilis per alcalia volatilia, item per Terreæ, acidum absorbentia.

§. 31. Modo in sinuatum fuit, Epilepsiam & dentitionem subinde comitari, hujus ergo dentitionis negotium, & symptomata ejus occasione excitata, hic evolvenda erunt. Equidem nil aliud, præterquam gingivarum à dente accrescente perforandorum dolor primario urget, similis quodammodo illi, dum acido morbofo gingivæ in dentium radicibus punguntur, & quasi perforantur. Sed cum sensilis gingivarum, ex interspersis variis nervulis substantia, cum partibus vicinis insignem consensum habere soleat, quod ex odontalgia adularum, subinde dimidiam Capitis spheram per consensum afficiente, interdum muscoli temporalis aliquem spasmodum inferente, notissimum est, de facili evenit, ut atrocioribus sub doloribus tandem universum fere nervorum systema simul vellicetur, & inde convulsiones Epilepticæ superveniant: idque eò promptius, quod vel per se & in seipso nervorum systema infantum tenerius & mobilius extiterit, vel ipsum ex perversa diætâ matris vel nutricis, acidis abutentibus, de quo supra, in primis suis staminibus debilius & facilius irritabilis redditum

ditum vel ex lymphâ vitiosâ commotâ hinc inde irritatum fuerit. Cum verò ex dolore gingivarum, vicina glandularum præprimis salivarium vasa & illas integentes membranæ vellicari soleant simul; hoc ipso uberior saliva in os effusio, indeq; effluxus, quod vocant *das Gelfern* ordinariò comitari, interdum aliquandiu præcedere dentitionem molestiorem solet. Quæ lymphâ si & ipsa minus temperata; sed falso-acida plus minus fuerit præter rosionem faucium & laryngis, indeq; excitatam tussim subinde siccam seu inanem, ad stomachum copiosior delata, anorexias, nunc a-pepsias, interdum vomitus cum tussi ferinâ, aut certè in intestinis diarrhæam plus minus serosam excitabit, vel nervosum genus hinc inde vellicandò ad Epilepsiam disponet: qualia scilicet symptomata ordinariò præter vigilias, inquietudines ejulatum, febrilem æstum, dentium eruptionem comitari solent.

Febres.

§. 32. Restant adhuc febres, ut ut lentarum jam supra §. 25. rationem deduxerimus, non minus quam variolarum & morbillorum, §. 27. simulumq; cum exanthematis se exhibentium. Cæterum præter has & aliæ febres variæ, aut continuis ardentibus similes, aut periodicæ continuæ, aut catarrhales, similesve frequentes sunt infantibus, quarum rationem omnem ex *corruptione lactis internâ*, aut ex *pororum cutis occlusionè externâ*, optimè explicabimus. Præter acidam enim cruditatem, quam puls & lac in stomacho infantuli subeunt, & unde ejus febres frequentissimè, nunc lentæ nunc acutæ scaturiunt, etiam variæ aliæ omninò lactis sunt depravationes, jam supra §. 19. insinuatæ, si ve in ventriculo sub digestionè, sive in intestinis sub hujus digestionis perfectione & fecum separationè obveniant. In specie cruditas nidorosa appellatur, dum flava copiosa ejiciuntur à tenellis, id quod neutiquam tali in casu bilis tingentis est opificium, unde enim tanta in fœtu juniore bilis abundantia? nisi infantulos ferè omnes primo sui initio biliosiores Viris seipsis dicere velis: neq; amarescunt semper hæc ipsa, sed dulcescunt potius subinde, & avidè à canibus amari omnis oforibus comeduntur. Lac potius vitiatâ quacunq; ratione digestionè ventriculi spontè de facili citrinescere, sufficienter declarat *Helmont. iv. schol. pass. decept. c. 3* aded ut hujusmodi digestionis primæ multiplicia errata, ex alimentis & hinc affectibus nutricis primariò oriunda, cum non corrigi possint in secundâ digestionè, neces-

270
necessariò sanguineam crasin. in tantum alterabunt, ut hujus p. n. effervescentiæ febriles variæ inevitabiliter superveniant; id quod pariter in quibuslibet infantum, etiã ab lactatorum febribus tam lentis quam acutis observandum venit, quæ omnes ferè pro causâ internâ errata digestionis prima in Ventriculo, & intestinis propter ordinariam eorum addiphagiam agnoscunt. Et quidem eò citius enarratis occasionibus febres accenduntur, quo minus per cutis cribrum insensibiliter purificatur sanguis, id quod vel defectus caloris ambientis, vel crebra lintheaminum, non sufficienter calefactorum mutatio, vel deniqve balneorum neglectus usus inducit. Calidi sanè balnei lotio, ut sordes cutaneas infantis copiosas abstergit, & removet, ita & fibras retis Cutanei laxando, pororum apertioni, & copiosiori transpirationi amplam occasionem suggerit, cujus intermissio & poros constipat, & ex heterogeneorum coacervatorum impetu, hujus febrili fermentationi uberrimam occasionem suggerit.

§. 33. Facta superius mentio vermiculorum in purulentis Comedonũ Variolarum pustulis, atrophia quoque superius considerata, di- Origo. ducunt nos, ad considerationem Vermiculorum Capillarium infantum, quatenus hi ipsi atrophiam simul junctam semper habere solent. Proprio nomine *Comedones*, ab adjuncta infantis Tabe, quasi nutrimentum comedendo largius absument, it. *Crinones* à figura, quod Crinium s. Pilorum curtorum nigrorum formâ foras interdum prominere per poros Cutis soleant, appellantur: Germanis die *Mis Esser*/die *Zehrwürme*. Differunt à Sironibus, vermiculis minutis quasi pedicularibus in pustulis prurientibus sub cuticulâ manuum imprimis & pedum enatis: de quibus *vid. Semertus l. 5. Prax. p. 1. c. 24. p. 18. Langius l. 2. Epis. 42. Bædarius Metamorphos. p. 1. f. 126.* Sicuti & Sironum & Crinonum forma per Microscopium considerata, differentes planè deprehenduntur. Sunt ergo dicti Crinones vermiculi, Capillorum spissorum seu setarum formâ curtarum, nudo oculo aspicienti se exhibentes, quando nempe mellis affrici dulcedine allecti in loco calido foras prorumpere nonnihil, frigoris verò ipsis inimici sensu, denuò intrò repere observantur. Accuratè magis per microscopii adjumentum iidem observari possunt, sic enim Coloris cinerei, cornubus seu potius antennis binis longè prominentibus

38
instruēti, oculis rotundis grandiusculis, caudâ oblongâ in fine
Villosâ uno nomine aspectu horridi, observari solent: prout ab
amico curioso & artificioso, nempe Dno. Christiano Schæffero,
Sereniss. Dnc. Saxon. Mauisii Appelle Aulico dexterrimè, non secus
ac alia talia minutissima insectula, in specie Sirones, item Termites
seu potius lendes caseorum &c.) hacce sub formâ accuratè, per mi-
croscopium observati & delineati fuerunt: ubi: a. qvantitatem
& figuram eorum exhibet, prout nudo oculo occurrere solent.,
b. ostendit Crinonem integrum per Microscopium accuratè ob-
servatum & ab ipso observatore dextre delineatum. c. est simi-
lis Crino sed cui sub separatione à Cuticulâ corporis, cauda trun-
cata fuit: d. itidem Crino est alius, sed majorem sub sui à cuti-
culâ separatione noxam passus &c. Occupare magis loca muscu-
losa, imprimis dorsi, hinc scapularum, humeri, it. furarum & cru-
rum sub cuticula assolent. Infantes imprimis teneriores, minus ro-
bustiores affligere solent. Origenem iis subministrat suppressa in-
sensibilis transpiratio, ut rectè id suspicatur *Horstius l. 4. obs. 53.*
p. 254. quæ temperata si fuerit, minusq; acris, dulcis & pingvis,
retenta diutius ad putredinem ruit, unde occultata antea, & op-
pressa penitus principia seminalia quæ & minimo seu ut vocant in
atomo sensibus imperceptibili latere possunt, sui juris facta, de-
stinationes naturales exequuntur, & in viva animalcula prouunt
*V. Velschius Diss. de Vermic. Capill. Inf. p. 363. annexâ Tr. de Vena Me-
dicens. it. Borellus 1. Obs. 80. & Sennertus. l. 2. Prax. p. 2. c. 24. p. 302.*
Nempe in Lacte, ratione alimentorum ex quibus generatur.,
non secus ac in pulve, milleformia insectulorum & vermiculo-
rum latent seminia, quæ in tenello infantis stomacho, non adeo
exactè alterata, facilè data occasione evigilare, & in actum secun-
dum erumpere valent: hinc & quidam Crinones hos, illis vermicu-
lis seu ascaridibus similes asserere volunt, qui in antiqvis caseis in-
nasci observantur. Hi ipsi Crinones animati molestiam admodum
prurientem & continuo laceffentem, plus minus tamen, sub cuticu-
lâ admodum sensili excitant, indeq; inquietos, ejulantes, & vigi-
les reddunt infantes, quibus ut ut sæpius porrigant mammas nu-
trices, quas etiam exhauriunt, tamen inquietudine, vigiliis, plora-
tu confecti, minus dictum alimentum concoquere aut ritè assimi-
lare possunt, donec emacientur tandem, & itâ successivè in Ta-
bem

bem prouant: ut ob id existimem, non tam ratione nutrimenti, à vermibus exhausti, quam ratione symptomatum ab istis inducto- rum, maciem & tabem consecutivè supervenire.

§. 34. Intertrigo deniq; acerbo dolore excruciat infantes, Intertriginis
ortus. peccante in specie Urinà cujus continuà humectatione. & hinc Salina acrimonià, tenerrima epidermis emolliri & relaxari, & pe- detentim penitus erosa separari solet, in locis præsertim inter fe- mora & circa clunes sitis. Excoriationem istam, ulterius si pro- cesserit, lasarum partium gravis exulceratio, etiã ad mortifica- tionem partis subinde tendens subsequitur, aliãq; pathemata pro partium diversitate, subinde variantia. Præter Urinam & insen- sibilis transpiratio, aut sensilis transsudatio, in locis impeditis, no- minatim in articularum flexuris, & sub axillis modò dicti mali autor esse solet: in multis nempe sudor & Urina convenit, adeoq; affectuum identitatem comitem secum trahere solent.

CAP. III.

Præservatiõem & Curationem Morborum Infantiliũ docet.

§. 1. Cum tanta mala teneros circumdent infantes, per- Ut meconiũ.
removendũ. versa nutritionis causa, maturè is occurrendum, periculum nam- que est, ne tam malè stabilitis primis sanitatis fundamentis, im- pterum omnis ærumosè trahatur ætas. Quatuor Universaliori- bus ut occurramus causis pro meconii purgamento, nil æquè con- venit, ac Colostrum infanti propinatum, ut supra §. 10. monitum. *Alimentum namq; est medicamentosum, quod Natura eum in finem gen eravit, ut modicè nutriendo, leviter pro infantis imbecillitate purget per aliquot dies, ut rectè asserit Spigelius tr. de format. fat. c. 3. p. 17.* Quod si fieri nequeat, studiosè in id incumbendum, ut pharmacis nihilominus evacuentur dictæ fordes. In hunc finem propinare solent recens natis Ol. amygdal. dulc. recens expressum c Sac- char. albiss. quorum ope lubricatis & absterfis stomacho & inte- stinis, copiosa impuriates, gestationis tempore collectæ, ejiciun- tur, interdum & vomitu auspiciatò eliminantur, ut ut soli huic O- leo non fidendum sit, cum vel rancescendo faciliè, infanti pro- pinatum, non leve incommodum in primis viis inferat, vel non frandicum licet, vix tamen omnia tam exactè eliminet, quin
subin-

subinde aliquid sordium remaneat. Alii in usu positum habent, mell. rosat. solutiv. tantillum propinare, feliciori sanè cum successu. Mihi convenientissimum semper visum, & usu compertum, fuit, si pulpa passular. minor. c. ana Syrup. de cichor. c. rhabarb. mista, addito pauxillo pulv. corall. rubr. præp. & Ocul. \mathfrak{S} præpar. ana, horum \mathfrak{J} I. \mathfrak{z} ß. ad illorum \mathfrak{z} ß. addendo, cum parvo cochleari leniter infundatur. Optatò sic rejiciuntur omnia excrementa, tam per inferiora, quam & interdum per superiora, & vitiosa meconii aliarumque sordium acescentia, futuro laetis succi perquam nociva optimè simul sic coercetur. Denique *Syrupus de spina cervina s. domesticus*, est convenientissimum abstergens omnium sordium, & laxans infantum, speciatim si loco sacchari cum melle per se depurato sub insolatione, confectus fuerit, vix unquam fallens & sine ullo incommodo evacuan. inprimis c. pulv. Ocul. \mathfrak{S} si subactus fuerit.

Insensibilis
transpiratio
ut promo-
venda.

§. 2. Ut verò insensibilis promoveatur transpiratio, ceu alter fons morborum infantilium, auspiciato solent mulierculæ, recens natos infantulos immergere balneo aquæ dulcis tepido, s. subcalido, non, qui asperrimus & sanæ rationi pariter ac constitutioni sanæ reluctans erat Veterum Germanorum mos. *V. Semmerius l. de Morb. Infant. part. 1. c. 4.* ∇ frigida aut flumini, ut hujus medio abluantur sordes viscosæ, lanuginis instar investientes teneram epidermidem, & accedente blandâ frictione ita aperiantur & magis patuli reddantur, conniventes aliâs cutis Pori. Non ineptum est, quod in more positum, ut saponis adjumento, removeatur hæc sordium coacervatio, & hujus alcalinâ lixiviali acrimonia promptius detergantur ista caseosa quasi concrementa extracutanæa, sicuti si reiterantur crebrius hæc balnea, postmodum, ipsi ∇ æ, quæ abluantur, modicum lixivii addere non inconsultum videtur, ut eò melius, tam resolvantur & detergantur dictæ sordes, quam hujus alcalini Θ is beneficio, præcaveantur maturæ cutanæa infantum efflorescentiæ, ceu quas jam enatas, optimè tollunt talia alcalia, ut infra monebitur. Reiteranda autem sapius est hæc balneatio, quoties sanitatis infantis, & in specie Virium permittit ratio, idque in primâ septimanâ quotidie, reliquis alternis aut tertiis diebus, donec exactè purificatus, glaber, mollis, rubicundus & ubique nitidus appareat fœtus.

Non

Non rarum est, flavedine quodammodo crocea, adeoque Icteri-
tia decoloratione tinctos in lucem prodire infantes, quæ extraor-
dinaria Tinctura vix melius dictis Balneis detergi penitus, & dele-
ri poterit, quibus ab aliis simul succurri solet, gr. i. croci optimè
triti in lacte nutricis vel alio conveniente liquore exhibitu, & ali-
quoties in die propinati, quo ipso dicta cutis defœdatio promptius
extingvi potest.

§ 3. Lactis denique & Lactationis pernicioſa errata, quomodò
ex iis, quæ supra §. 7. c. 10. 11. 13. 14. 15. recensita fuerunt, facillimè
quibus vitioſa alterationes, corrigendæ.
quibus vitioſa alterationes, corrigendæ.
ut omnis ejus vitioſa acſcentia, hincque grumosa coagulatione,
ceui familiariffima vitia, quantum poſſibile præcaveatur. Com-
mendatiſſimus ob id nutrici ſit *aniſi* & hinc *ſeniculi* uſus, ſive
ſemina eorum poſt ſingulos paſtus comedantur, ſive poſterioris
ſaltem radix, herbaque, quacunque ratione uſurpetur: præ-
ter lactis enim ubertatem, etiam ſaluberrimam vim ipſi ſimul
conciant, aromaticâ volat. oleoſâ naturâ, & acſcentiam ejus
præmaturam & coagulationem optimè prohibent, quin & tor-
mina & flatuſ infantis feliciter tollunt. Caveat ſimul ſedulo
nutrix, ne aquæ frigida diutius aut crebrius manus immergat,
& ſtatim ab hoc lac infanti infundat, nec enim infans tan-
tum, ſed & ipſa nutrix ventris torminibus ex tali occaſione,
ſapiſſimè obſervatur corripit. Quod ſi inopinato terrore concuſ-
ſa, vel irâ percita nutrix, lactis graviorem alterationem metuat,
poſtquam lac ex uberibus prius emulſerit, aſſumto ſpermat
Ceti ꝑ. ad ꝑ. c. ꝑ. diaphor. gr. XV. ad ꝑ. in hauſtu cereviſiæ
calidæ, ad blandum ſudorem ſe componat, quo omnis lactis
corruptela ſic emendetur: vel recipiat, in tumore, dolore & du-
ritie ſuperveniente, & ita inflammationis metu, C. C. f. Δ. ꝑ. ꝑ.
diaphor. ꝑ. ⊖ vol. viperar. aut C. C. gr. viij. M. aut C. C. f. Δ.
ꝑ. ⊖ card. benedict. ꝑ. ad gr. XV. capiat in ▽ flor. ſambuc,
& pro ſudorifero reſolvente aſſumat: vel horum loco ſpiritum
⊖ * ci à ꝑ. ad ꝑ. in ▽ card. bened. hauriat, & ſudorem plus
minus largum expectet: Imponendo ſimul mammae, in leviori
quidem aſſectu, Emplaſtrum de ſpermat. Ceti Mynſ. in graviori
vero inducendo mammae emplaſtrum de galbano croatum Myn-
ſicht

Quomodo
puls emen-
tanda.

In Cura mor-
borum Inf.
Oia vol.
primatum
obtinent.

42.
sicht. cum ana gummi ammoniac in ☉ sol. invicem liquefactis & lin-
teo denso inductis confectum, quam calidè perferre potest: utro-
que in casu desuper sacculum interpassatum ex oryzâ confectum,
probè per calefactum imponat desuper, ut per sudorifera ista
alkalina, dissolutum lac, horum adjumento promoveatur in mo-
tum, & stagnatio ejus ac grumescencia ita corrigantur mature.

§. 4. Pultis denique post Lactis curam, restat correctio,
quæ in hoc consistit, ut omisâ farinâ, loco ejus panis triticeus,
vel ut vocant simlagineus nonnihil exiccatus vel induratus minu-
tim tritus, cum lacte vel cum ∇ in pultis coqvatus consistentiam
mollem, tantillo seminis anisi pulverisato addito. Experientia me
hactenus docuit optimè conducere tenellis tale pulmentum, uber-
timque eosdem nutrire. Fermentatus enim panis, adeoque fa-
cilè resolvable, promptiusque in stomacho digestibilis, quidni cru-
dâ farinaceâ pasta præferendus erit? Pauciores flatu inde eleva-
buntur. & liquidior mucus post ejus usum restabit, faciliusque
longè qui abstergi queat, quam è communi pulte fieri solet. Qui-
bus hactenus dictis ritè observatis, nullum dubium, quin infantes
vitam sanam sint conservaturi diutius.

§. 5. Sed quam facilè hæc imperantur, quæ tantum non
impossibilia sunt, ut observentur, idque tam à matre, quam
à nutrice. Si recoletur superius, cap. 2. dicta, non poterit
tam rigorosum regimè institui, quin tandem succus acidus co-
piosior vel parcior, acidior vel temperatior, viscidior vel serosior
colligatur interdum, unde morbi infantiles plerique successive
propullulant. In genere E pro horum Curâ remedia talia
conveniunt, quæ acidum destruere, viscidum incidere, seu at-
tenuare, utrumque pro ratione occasionis evacuare valent. Ad-
eoque mox à nativitate propinanda sunt, & subinde repetenda re-
media temperata, his indicationibus satisfaciencia. Quæ in-
ter facilè patet nil æquè præstare, quam Oia vol in specie
oleosa, quæ optimè acidum corrigunt, & cum eo Osum ter-
tium blandum componunt, diureticum pariter & diaphoretic-
um, prætereaque penetrando potentissimè, attenuant, & re-
solvunt quascunque obvias visciditates. Unde spiritus \odot *ci,
inprimis cum aromaticis destillatus, sicque factus oleosus, it. spi-

ti-

43.

ritus Θ * anif. aut caryophyllatus, & quem mille encomiis extollo pro curandis infantibus, liqvor C. C. succinatus, à B. D. *Michaëlis* primitus in usum vocatus, & hæcenus mille experimentis, multis in casibus adutorum pariter ac juniorum utriusque sexus comprobatus, pro infantibus curandis sunt optimi. Paratur modo laudatus liqvor, ex spiritu C. C. probe rectificato & ab oleo empyreumatico depurato, qui affunditur Θ i vol. C C & Θ vol. succini (ab omni oleositate empyreumaticâ crebrioribus c. ∇ & S. V. solutionibus & inde \square ationibus purificato) ana q. s. ut imbibat & solvat intimè dicta Θ ia, quæ mixtura ut ut effervescat primitus, cum succini Θ vol. acidum suavissimum, admodumquæ delicatum conjunctum habeat, brevi tamen amice coeunt, & digestionem debitam ac cohobationem reiteratâ liqvozem hunc commendatissimum constituunt. Necesse, quod generosa nimis, nimisque graduata putes Θ ia vol. pro infantibus, nam circumspèctus usus, in Lactè nutricis, vel in ∇ & syrupo menthæ sceniculæ &c. & limitata ad guttulas saltim dosis, tenellis pariter ac paulo robustioribus infantibus eadem optimè accommodare novit. Miratus sum sæpius, à quibusdam vel præconceptis opinionibus excæcatis vel experientiâ debitam destitutis medicis, cum pavore quasi audiri Θ ium vol. mentionem, speciatim pro infantum cura, cum tamen sub legitimo & circumspècto usu, Deorum manus eadem vocandi existimem. Volatilibus hæc alcalibus, & fixa per spiritum Vini temperata in solutiones tinctas etiam subjungenda erunt, inprimis Tinctura $\overline{\Gamma}$ i, & Tinctura scoriarum Reguli δ ij.

§. 6. Præter alia hæc volatilia, acriora vel aromatica, Deinde etiam alia subjecta aromatica oleosa, suo Θ e vol non destituta in genere infantibus ægris fructuosa sunt: quæ inter *anisum* oleosa, & eius semen mire convenit, quod ad $\overline{\Gamma}$. pulv. recens quoque pro levi evacuante commendat *Heurnius method. ad Prax. l. 2. c. 26.* Juxta hæc *Castoreum* benedicta etiam est medicina, temperans mirè acidum austerum, & convulsivos spasmos quoscunque, torminosaque inde pathemata optimè sistens. Quibus merito annumeratur *myrrha*, omnem corruptivum acorem tollens,

F 2

& bal-

& balsamicâ vi, quamcunqve corruptionem putredinalem inhi-
 bens, indeqve ad Vitam Longam ab *Helmuntio* commendata, *Tr.*
Arcan. Paracelsi. p. 626. *Paracelsus* ipse in Consil. Sterzingensibus
 commun. ceu optimum pestis præservans, myrrham junioribus
 & infantibus commendat. Tinct. E. salutis *B. D. Langsi*, ex myr-
 rhâ c. Spiritu Vini fîsato extracta, loco cujus & Spiritus \ominus *ci c.
 Spiritu Vini paratus pro menstruo capi potest, salutare erit pue-
 ris remedium, corrigens acidum, & resolvens viscidum. Facit
 huc etiam elixir proprietatis absqve acido paratum per alcalia,
 vel fixa, ut \ominus fi. vel volat. cum spiritu \ominus *ci, hoc ipsum enim
 iis, qvi adhuc lactis gaudent nutrimento mirificè conducit, sicut
 post ablationem, ad quod cum acido consveto modo vulgò
 conficitur, tutò concedi potest. Hisce deniqve suo modo
 Theriacam & Mithridatium annuero, quorum non est, ut
 vel caliditatem vel narcosin opiatricam pertimescas, modò à gr.
 dimid. ad gr. j. ij. pro ratione ætatis propines, quæ & acida vi-
 tiosa temperent, & inde illatas noxas dolorosas blando sopore
 fallant.

Deniq; fixa
 & paulò ter-
 restriora.

§. 7. Hisce acida corrigentibus vol. partim \ominus inis, par-
 tim oleosis, adjungenda simul erunt deniqve concreta quasi ter-
 rea, & fixiora paulò, acidum, quod talia rodit, in se absorben-
 tia, qvalia sunt ocul. 69. & (his vix nobilioris usus) margaritæ
 præparatæ, Coralia, C. C. tam communi modo, quam Philoso-
 phicè ut vocant ustum, ut & *Ebur*, simili modo tractatum, *lap.*
bezoar animalis, in genere omnes animalium partes ossæ, inpri-
 mis marinorum seu aqvatilium, & dentes, quo & *Unicornus* anima-
 le pertinet, it *dens Hippopotami* & similia, ex quibus etiam pulvis
 marchionis compositus esse solet ad Tormina & Epilepsiam infan-
 tum Mulierculis decantatissimus: loco cujus feliciter usurpari
 potest sequens: Recip. Ocul. 69. pp. 3ß. C. C. f. Δ . 3j Corall.
 rubr. præp. 3ß myrrhæ. el gr. vj. l. ix. theriac. gr. iv. olei d. anisi
 gutt. vj M fiat pulv. pro puerorum affectibus quamplurimis con-
 venientissimus, qvi si acuatur aliquot granis \ominus vol. C. C. vel
 cranij hum. vel viperar. erit usus ejus longè salubrior, magisqve
 præsentaneus.

§. 8. Temperatus ita partim, partim resolutus succus ^{Quomodo} acidus, necesse interdum est, ut eliminetur foras, idque per al- ^{purgandi in-} ^{95.} ^{fantes.}
 vum imprimis obstetricante naturæ defectibus arte. Optatam
 opem hic ferunt Clysmata, cum $\Theta\overline{\text{r}}$, similivè lixiviali acuata,
 quæ mucum in crassioribus intestinis resolvunt, optimeque edu-
 cunt, & stimulo reliquis intestinulis ita injecto, cætero mucò
 descendenti vias patentiores reddunt. Parentur saltem ex de-
 cocto fl. chamomill. \mathfrak{z} j ad \mathfrak{z} ij. ad \mathfrak{z} ij. pro ratione ætatis, addendo
 mell. rutac. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. $\Theta\overline{\text{r}}$ \mathfrak{ss} ad \mathfrak{ss} . ol. d. anis. gutt. iij. l. iv. quæ
 injecta feliciter operantur: vel loco talium Enematum ex lacte
 dulci c. therebintinâ in Vitell. ovi dissolut. mista clysmata sunt,
 admodum egregia, idque ubi dolorosa abdominis simul urgent
 symptomata: quin & fortius per clysmata ubi stimulanda al-
 vus, & detergendus mucus, non raro vitreus, etiam talibus ex
 simplici vegetabili decocto paratis, pro fortiori acumine adden-
 dus est syrupus emeticus à \mathfrak{z} j ad \mathfrak{z} ij pro ætatis ratione, aut etiam
 infusum quoddam giale, nomine ∇ æ benedictæ aliàs cogni-
 tum: qualia pertinacioribus in malis, epilepsiam etiam jam mi-
 nitantibus, quæ ferè semper in infantibus fomitem obtinet in
 abdomine, convenientissima. Quod si necessitas incumbat, ex
 lacte farinaque congestum mucum ex superioribus locis potenti-
 us eliminare, præter ea, quæ supra §. 1 hujus cap. laudavimus,
 (quæ inter syrupus de spinâ Cervicâ vel solum, vel cum syrupo
 de fumar. mistus, & subinde exhibitus, omnibus palmam præri-
 pit) imprimis jalapæ pulvis, cum triplo C. C. usti l. f. Δ mistus &
 ad gr. 2. l. 3. & plura, ætatis habitâ ratione propinatus, elegans
 est laxans, ordinatum à Ludovico in accurat. Pharmac. diss. 1. p. 191.
 non minus quam dimidia l. unica pilula aloëtica ab eodem
 c. l. præscripta. Habitiorebus paulò eadem mutata saltem
 dosi conveniunt, non minus, quam aliquot gran. \mathfrak{z} dulcis, in
 specie ubi ablactati fuerint, qui & mucum resolvit, & præterea
 quoque verminationi resistit. *Manna quoque Calabrinâ* purior.
 pulti addita, & tenellis propinata quantitate plus minus, au-
 ctâ, \mathfrak{z} ij ad \mathfrak{z} ij, pro scopi vel ætatis ratione, suaviter & blandè
 eosdem laxare solet. Singulare aliàs pro referendâ alvo infan-
 tum quid obtinet Mulcerda, non nisi superflue delicatis hor-

rida, cujus minutarum Pilular. no. j. l. ij. aut iij. pulv. & cum lacte vel pulve potius exhibitæ ad imitationem *Rulandi The-saur. l. 3. p. 220.* vel earum 8. aut x. in lacte macerata & per linteum leniter expressæ ac propinata, egregiè laxant infantes. Non me latet, esse qui scammonii usum reliquis præferunt, & ejus aliquot granula in emulsionis formam redacta, admodum commendari, vel si ejus gr. i. aut ij. syrupo de cichorio addantur. Sed hæc vix, præterquam in ablaetatis & robustioribus locum habent: horreo esulinam vel tithymalinam scammonii virulentiam, adultis & robustis gravem, & subinde nocivam, tantò minus infantibus tolerabilem. Novi etiam per nutrices quosdam purgare velle infantes, quò pertinet aliquo modo, quando Papillis pulv. quidam laxativus inspergitur, de quo *Panarolus Pent. 5. obs. 10.* sed propter summam incertitudinem, doseos, quæ in tali casu ad fœtum certò determinari nequit, adeoque ob metum, ne plus debito purgentur tenelli, minus tantum negotium existimo. *V. Bartholinus. 2. hist. anat. 93.* Vomitus si in pusionibus interdum, in specie in asthmatis aut gravioris suffocationis metu provocandus sit, vel per radic. ireos florentinæ, ad gr aliquot, vel parum *syrupi Antimonialis emetici,* inf. qu. ∇ menth aut fœnicul. dissoluti, etiam infantibus tutissimi, idque repetitis potius vicibus, idque tutius, quam semel pro nnâ dosi, idque periculosius propinati, sufficit, svadente hoc iidem expertò *Ludovici c. l. p. 197.* Nam Faucium irritatio cum pennâ oleo intincta, molestior est, minusque efficax Vomitorium.

Quomodo
infantes cu-
randi.

Tormina.

§. 9. Hisce in genere ita prælibatis, facillimè patet, specialium morborum infantilium curatio: quam & ipsam, ne aliquid deesse videatur, levi calamo perstringam. Tormina E. quod attinet, cum flatibus, aut viridibus porraceisque aliisve dejectionibus p. n. conjuncta, non crebrò nimis præbenda est mamma, interea verò cum lacte potius pulv. Corallor. & ocul. \mathfrak{S} . præp. additâ semper anaticâ portione pulveris seminis anisi, aut loco talium pulv. marchionis, aut qui præsentanei magis est auxili, supra §. 7 præscriptus pulvis, infundendus; Vel istis acidum absorbentibus, casto-

rei

77.
rei parum addendum, & quacunqve ratione fieri potest, propinandum. Theriaca etiam vel mithridatii pisi vel minoris vel majoris quantitas, sub vesperam exhibita, blandam quietem, sopiendi tormina praestat. Sin pertinacius malum fuerit, nec talibus crebrius repetitis quiescat, ita ut jam vel Epilepsia metuenda, supra dicti § 5. Spiritus & liqvores \ominus ini vol. sacra erunt anchora: vel fiat mistura, Recip. syrup. de spin. Cervin. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. Spiritus \ominus * anis $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. ocul. 69 prap. \mathfrak{ss} ad $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. M diluantur c. paucá ∇ foeniculi, & ita cochleatim propinentur. \ominus fulminans magna hoc in casu observatur efficaciam, ut non immeritò à quibusdam insigniter extollatur, contra tormina Infantum, & pertinacem nimis alvi obstructionem, etiam imminentem exinde Epilepsiam: datur infanti aliquot dierum, aut etiam unius septimanæ, gr. j. cum gr. iij. \ominus depurati vel \mathfrak{z} iati, datur etiam solum, absqve addito, in iis, qui jam sunt aliquot septimanarum ad gr. ij. vel iij. propinatur in lacte, vel quod melius in vehiculo ∇ a destillatæ idoneo, & præter alios affectus, quos aliquoties admiratus fui, tormina sistit, horridas dejectiones alvi promovendò, & insultus epilepticos sopit. Varietas observatur in ejus operatione, nunc citius, nunc tardius operatur; debilius itidem, aut vehementius, prout uti suspicor plus minus in Ventriculo infantis à grumo lactis, vel mucò pituitoso irretitur, & quasi inviscatur. Suppetias hisce simul ferant inunctiones externæ, ex oleis destillatis cumini, carvi, anisi, foeniculi, chamomill. cortic. aurant. &c. oleo chamomill per infus. ceu corpore, a. oleo nucist. express. aut ol. stomachal. Craton. exceptis, ne illorum destillatorum acrimonia dolorem ex excoriatione inferat, & circa umbilicum inunctis. Quod si tenacior mucus dictorum malorum fuerit autor, exterius specialius unguentum conducet, ex gumm ammoniac. m. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ sol. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. therebinth aloës a. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. sevi Cervini & butyri non saliti q. s. pro consistentiâ debitâ, ulterius quoties illiniri debet oleo d. anis irrorandum, & ita dictis locis umbilicalibus applicandum, quoties opus fuerit, aliquali portione fellis tauri acuendum. Cum vero pathemata
hæc

Hypochon-
dri. inflatio.

hæc insigniter exasperari soleant, alvus si clausa fuerit, ob id studiofissimè proficiuus clysmatum supra laudatorum usus observandus erit: attendendo sedulo, magisne acrimonia acida, an visciditas causæ peccantis urgeat, ut ita delectus aliquis instituat. Speciatim tenuia & liqvida, laticis' cuiusdam instar plus minus flavedine tincta, ut ut acerrima, & præter gravia infantum tormina, etiam excoriationem podicis subinde inferentia observantur. excreta, in quo casu, Clysmate simplici ex Lacte bubulo cum pauco saccharo imprægnato, injectio, & dicta acrimonia temperari, & quæ imminet intestinorum crasserum gravis lassio ac excoriatio tuto præcaveri potest. Recensita hætenus & ipsa, non absque felici successu, in inflatione hypochondriorum, aut tympanicâ quoque abdominis distensione in usum, revocari possunt, anisi præ reliquis proficiuus est usus, sive ejus pulvis cum dimidio Corall. præpar. crebrius infanti propinetur, sive eleosaccharum anisatum, aut spiritus Θ *ci anis. sedulo ingerantur, & extra quoque oleum destill. cumini, anisi, cum oleo chamomill. vulg. calide hypochondriis illinantur.

Vomitus.

§. 10. Quod si Vomitus turbet intantes, isque per essentiam ut vocant fuerit, sinendus est, donec vitiosus mucus, aut acris latex evacuatus fuerit, & cum moderato lactis usu interius pulv. ex nuce moschat. corall. & caryophyll. paucis propinandus, & subinde repetendus, vel temperatior cinamomi ∇ spirituosâ infundenda, Theriaces etiam externus pariter ac internus usus in minutâ dosi non negligendus, idque etiamsi per consensum fuerit: quod si ablactati fuerint infantes, non immeritò decoctum caryophyll. $\mathfrak{z}\beta$. & mastiches. $\mathfrak{z}\text{ij}$. in Vino commendat *Joel. Prax. l. 9. f. 4. membr. 3. p. 344.* Externe frustulum panis Vini malvatico ebrium stomacho imponendum: vel aliquot gutt. ol. destill. macis, ol. nucist. express. exceptis, stomachal. regio inungenda. Quod si variegata, multiformia, Vomitu rejiciantur recrementa, cum talia non absque perverso regurgitationis motu ex superioribus intestinis in Ventriculum, eveniant, clysmatum modò laudatus usus non negligendus, perversum intestinorum peristalticum motum irritando inferiora versus corrigens, & ita

& ita Vomitus Violentiam cohibens. Sed ut supra monui, non est citò
 nimis cohibendus vomitus, inprimis quando nausea urget, aut stertor
 anhelando auditur. quin potius in tussi ex stomacho, præ cæteris tussis
 speciebus furibunda, difficilique; respiratione & asthmatico affectu. Tussis &
Asthma. stu-
 diose, ni sponte superveniat Vomitus, provocandus erit, præfens nam-
 que levamen affert. Pro reliquiis a. materiae acidæ mucilaginosæ resol-
 vendis, syrupus de nicotiana legitime paratus, ut & de Erysimò optime
 cum ∇ hyslopi vel menthæ propinati conferunt, non minus, quam raphani
 succus recens cum saccharo depurato temperatus, ingratus licet,
 efficacissimus tamen est in cujus locum, mitior quidem non minus
 tamen potens, liquor sacchari ex raphano in taleolas inciso, saccharo-
 que largiter inperfo desluens, commodè substituitur. Catarrhi, Quod si non ex
 stomacho, sed pectore a. larynge potius affecta & à lymphâ acriori, vel
 aere inclementiore irritata, tussis contumax sicca, sæpius nocturna oria-
 tur, sperma ceti, quacunque; ratione commodissime in jusculo vel cerevisi-
 a. lacte probe calido propinandum erit. spiritus quoque; \otimes ci ani-
 fatus, insigni hic merito extollendus encomio, etiam ubi dentitio dif-
 ficilior talem tussim, quod interdum contingit excitaverit, quo in
 casu vomitorium interdum præmittendum erit: sed præ cæteris
 Liquor. C. C. succinatus, supra pluribus laudatus, in affectibus in-
 fantum Catarrhalibus quibuscunque; primum meretur locum. Nec con-
 temnendum hic est euporiston muliercularum, ex Cratonis, trium Impe-
 ratorum Archiatri, experientia ipsis compertum, nempe jusculum de-
 coctionis raporum c. saccharo sedulo infantibus porrectum. Adultiori-
 bus paulò, decoctum rad. helenii c. uvis corinthiacis in Vino pauco
 addito saccharo confert, non minus quam loch de passulis cum mucilagine
 feminis lini a. cydoniorum permistum est blandum temperans. Singultus,
 Externè in tali tussi sicca inunctio plantarum pedis vespertina cum,
 pingvedine lucii piscis est proficua. Quod si verò singultus ex quacunque;
 que causa adfuerit, isque; paulo pertinacior sit, vomitus inprimis condu-
 cit, evellendo acres acidas sordes, stomacho in specie sic dicto adhæ-
 rentes, propinando postmodum pulv. Joelis in omni singultu ab eo-
 dem æstimatum, ex C. C. usto & Corall. præp. an. mistis conflatum,
 gutt. j. l. alteram Ol. d. cinamomi a. anisi addendo, nec omittendo pro-
 ficuum Theriaces usu aut quod sæpius jam laudavimus, nostras aroma,
 anisum nempe, singultui etiam aduorum appropriatum, externo
 pariter ac interno usu, non minus, quam polychrestum Castoreum.

G

S. II.

§. ii. Vermium otiosa proles. mille incommoda inferens, felicitus vix exturbabitur. quam §ialibus per os exhibitis. infusus tunc simul clysmatibus ex lactis vaccini vel muliebris §ij. ad §iij. additâ sacchari f. q. ut illorum hostili impetu, in fugam versi lumbrici, hujus dulcedine allesti, melius decipi queant. Usurpantur §ialia vel in formâ ∇æ ut vocant, Hermetica, f. quam §ius vivus in eadem bulliendo suo contagio infecerit, vel in formâ pulveris. si nempè §vivum cum certo quodam succo ut inquit *Schræderus Pharmac. l. 3. c. 15. p. 398.* id est, cum saccharo continuatâ tritura in pulverem redactum propinaveris in cochleari ligneo, loco cujus & in ab lactatis §ius dulcis cum conservâ fl. persicorum, l. cum saccharo in rötulas redactus commodè usurpatur. Quod si quis horreat ad §ii nomen, is gentianæ pulverem cum C. C. f. ∆. & tantillæ myrrhæ, jurato lumbricorum hoste (vel quæ præsentaneam magis fert opem, Tinctura salutis) exhibere poterit; vel saltem spiritum & ∅vol. C. C. adeoq; & polychrestum liqvoem C. C. succinatum Applicare potest præterea unguentum ex aloë hepaticâ c. felle tauri subacta, & cum Ol. colocynthid. acuatar. egioni umbilicali, cum portione vesiculæ suillæ, sic namq; faciliè invisi hi hospites eliminabuntur.

Atrophiz.

§. 12. Quod si denegatus alimenti transitus atrophiam infestat, laudata sæpius volatilia, & alimenti depravationem ejusq; visciditatem corrigent, & forti penetratione referabunt obstructos antea metatus. præmissio & interdum iterato subinde blando laxativo, quæ ob id lactationis tempore subinde iteranda erunt, sicut post ablactationem liqvor ¶i à *Barbette in Prax. l. 3. c. 2. obs. 3.* commendatus erit proficuus, ut & ¶us ⊕ latus Tacheniano more paratus, ut & arcanum duplicatû *Mynsichti*, & Tinctura ⊕ li ¶ifata, erunt utilissima. Externè ad resolvendam spissioreem mucilaginem, linimenta ex gumm. ammon. supra §. 9. laudata, it. quæ sunt ex Ungv. Martiato, althææ composito, Ol. Philof. felle tauri &c. erunt proficua, quorum formulæ, vid. in *Sylvii Prax. l. 1. c. 14. p. 167* & *Barbette c. l. it. anat. Pract. l. 1. c. 14.* Ceu præsentissimum, sæpeq; probatum remedium ab *Hæfero Herc. Med. p. 349.* commendatur Pulmentum illud, quod Vertex ferreus rotæ molaris, inter movendum colligit, extra illitum: cum hisce conferantur *Miscell. Acad. Nat. Cur. anno 2. obs. 152.* & speciatim anno 3. obs. 250.

Tineæ & Achores,

§. 12. Quod si Cutanea ex vitiata nutritione subinde etiam neglectâ balneatione efflorescant Vitia, in achores, Tineam & crustam Lactea-

Tea-

54.
Etiam &c. internè alcalinis Volatilibus sæpè laudatis, in specie viperi-
nis insistendum, tantillum Liqvoris C. C. succin. aut \ominus vol. viper. Pul-
verisve cujusdam Viperini propinando, vel Tincturam g supra lauda-
tam crebrius guttatim exhibendo, vel C. C. f. Δ , aut g diaph. aut Ocul.
 ss , c. paucâ myrrhâ iteratis vicibus usurpando. Externè g ialia, quibus
hoc in passu subindè abutuntur, vitentur, cum Epileptica in tenellis ad-
eò subjectis inducant symptomata, *Timæo teste Respons. 43. p. 106.* nec lo-
tiones pro curandâ tineâ ex Nicotianâ instituendæ, pulverisvè ejus in-
spersiones, ebrietatem enim turbulentam, anxietates præcordiorum c.
lipothymiis Vomitus, & copiosos secessus supervenisse talib9 observa-
tum est, à *Celeb. Boyle Usefulness. of, Experim. Philos. p. 21, & à Febria tr. d' ab-
sinth. p. 90.* Potius Pustulæ linimentis saturninis a. A eis acidû absorben-
tib. a. temperantib. blandè inungantur, quib. si add. \ominus F i modicum,
exoptatus habebitur successus v.g. pulv. fl. A excipiatur ungv. de ce-
russi. camphor. vel diapomph. c. f. q. Ol. nicotian. vulgar. addendo \ominus F i
plus minus, prout acrius vel mitius postulamus linimentum, quo ipso
illitæ pustulæ optimè exarescent & curabuntur, facit huc etiâ ungvent.
expertum *Panaroll, Pent. 5. obs. 31.* ex Sulph. axungiâ (porcinâ) & succo li-
monum, quo illitus locus tineâ defœdatus aliquoties, & postmodum
decocto malvarum ablutus, optimè restituitur. Vulgaria fugimus me-
ritò Unguenta, & Linimenta, ubi simplicia cerâ, Oleis, therebinth. pin-
gyedinib9, resinis similibusvè permixta, & partim saturata, partim ob-
ruta & subacta, nullam operandi vim exserere valent, nisi quod poros
cutis dense incrustando malum longè deterius reddant. Meritò a. du-
plex harum in Cute efflorescentiarum status, duplicem medendi ratio-
nem Medico insinuat. Interdum enim pustulæ hæ, ex acriori acido in-
manantia jam degeneraverint ulcuscula, acrem plus minus, tenuemq;
saniem jugiter plorantia, quibus leviter linteo, vel spongiolâ, ∇ sper-
matis ranarû turgidâ absterfis, inspergantur pulveres acida absorben-
tes, viscida modice resolventes, & itâ ut vocant exsiccantes, & detergē-
tes, qvalia componuntur ex Creta, Lacte Lunæ, Succino C. C. usto ce-
russa. tutia. myrrha, fl. Sulph. & similibus, præ cæteris crocus g . ex ejus
 O lo per lixivium \ominus F i præcipitatus & probè edulcoratus, ex nodulo
leniter inspersus, mirabilis existit, cui tantillum \ominus F . cosmetici summi,
quantum mempè sine doloris sensu perferri potest, inprimis si contu-
maciones fuerint, a. subindè repullularint defœdationes dictæ, consul-
to permiscetur. His namq; absorpto acido, & deterfo viscido, sponte

ſucceſſivè coibunt ulcuſcula, idq; citra ullum recidivæ metum. Sic enim
v. g. Lactumina, Der Anſprung / facie ſi offuſcant nitorem, puſtulis in
ſpecie manantibus inſpergendum eſt: R̄. pulv. Lap. calam. ʒʒ. Sulph.
ʒij. ceruſſa. ʒl. ☉ ꝑi gr. xij l. xv M. f. pulv. ſubtiliſſ. inſpergendus.
Qvod ſi v. mitius in dictis ulcuſculis peccaverit acidum, idq; jam ſub
ſua ☉ ſedine temperata cum purulentiâ viſcidâ coiverit, in tenaces &
ſubindè ſpiſſas cruſtas, ſufficiant ſimpliciter alcalia fixa cruſtas emolli-
entia, & acidum vitioſum in radice penitus deſtruentia qvæ in finem
vel lixivio vulgari blandè humedantur, ſubindè dicta puſtula, vel oleo
ꝑi per deliquium eadem blandè qvaſi illinantur, vel ex dicto oleo per
deliquium cum oleo expreſſo amygdal. dulc. fiat ſubtilis litus, dicto
modo applicandus; Qvod ſi grandiores tumores glandularū circa ca-
pitis protuberent confinia, applicandū eſt pro eorum diſſolutione Em-
pl. de melilot malax. c. ol. Phloſoph. vel fiat composit ex eodem cū Em-
plaſtr. de galbano Crocato, *Mynſ.* & ita imponantur, aliquandiu relin-
quendo. Qvæcunq; autem modo recenſita externa, non niſi præmiſſis
internis, & fomitem morboſum tam in primis viis, ſpeciatiim in ſtoma-
cho, qvam in latice lymphæ corrigentibꝰ & delentibꝰ in uſum vocanda
ſunt, ne pallietur morboꝰ externus, & gravior internꝰ inducatur affectꝰ.

Variolæ,

§. 13. Variolæ vel morbilli ſi affligant infantes, expulſionem,
earum, ſeu acidi viſcidi peccantis ex lymphâ & ſanguine ſeparatio-
nem, indeqve nata febriliſ efferveſcentia mitigationem promovent
optimè ſemina iſta expulſiva dicta, napi videlic. card. bened. aqvileg.
naſturt. &c. cum additâ myrrhâ paucâ, c. ▽. ſambuc. & ſcabiol. in
emulſionis formam, ad imitationem *Zwelferi Phar. reg. p. 209.* reda-
cta, qvæ infantibus perqvam ſalutariter porrigitur. De cætero & ꝑ
diaphor. tam vulgare, qvam qvod magis appropriatum hic creditur,
ex ꝑio Vitæ paratum, additis granis aliquot myrrhæ item caſtorei con-
ſulto in ▽. vel vehiculo appropriato iuſdem, reiteratis vicibus exhibe-
tur, non ſecus ac C. C. f. Δ. ſimili modo ſalubriter convenit. Myrrhæ
nunqvam in Variolis aut morbillis negligendus uſus, tot experimentis
jam confirmatus, unde & eſſentia myrrhæ ſeu ſalutis ſupra laudata,
comprobata hic eſt efficaciz, uti & eſſentia caſtorei, tam ſimplex, qvam
qvæ magis eſt composita ex caſtoreo & aſa ſcætida, cum ſpiritu vini ꝑi-
fato parata, ceu præſervativa pariter ac curativa ſuo modo Variola-
rum ab aliis eſt commendatiſſima, Dictis uſibus (niſi ſuperflue delicati
in remediorum ſelectu eſſe velimus) ſimiliter infuſio ſtercoris eqvini
in

in potu ordinario mirè conducit, ftercoris tamen ovilli usus, huic ad-
huc præferendus est in Variolis, sicut in Morbillis Caprillum eminet,
Promotâ sic pustularum eruptione & corporis fervore tepescente, id
quod deest ad maturacionem earundem, pulv. ocul. ss c. myrrhâ cre-
brius reiteratus absolvit. Quod si gravior acrimonia, sub eruptione
horum exanthematum, Epileptica intulerit symptomata, in teneriori-
bus spiritus C. C. Succin. aut \ominus vol, Cran. hum. par sibi vix inveniet
remedium, sicut robustioribus paulo Cinnab. ss . & super eius basin
constructum specificum Cephalicum, optime confert, inprimis c. di-
ctis Volat. sociatum. Nutrix interea in potu quotidiano diligenter
gelatinam C. C. dissolvat & hauriat.

§. 14. Aphtharum molestia, quæ ut plurimum lactationem in-
fantum impediunt, ut removeantur, egregie confert raparum in ∇
coctarum, succus expressus, cui tantillum sacchari vel mellis additum
fuerit, quo eluatur & abstergatur frequentius os eorum: vel quod ali-
is per placet, raparum supra Δ e, tecto vale, sine ∇ assatarum succus
expressus, etiam sine saccharo optimus, dicto modo illitus. Aut ho-
rum loco ∇ extinctionis chalybis, in quo salvia & parum mellis bul-
lierint modice commode pro eluendo ore administratur. Decoctum
quoque veronicæ cum melle in ∇ simplici factum, pro ore eluendo, est
usu frequenti comertissimum. Quod si maligniora, aut etiam ser-
pentia oris fuerint ulcera, idque in ablactandis imprimis, nam lacten-
tium nutrimentum lacteum pro medicina ex parte inservire potest in-
star omnium sit linimentum ex melle c. tantillo spiritus Ch li, vel
quod magis placet, c. spiritu \ominus is impra gnato subinde ori illitum.

§. 15. Epilepticos tandem insultus, eorumque prodromos fo-
mnium turbantes pavores, ut curemus, obile est remedium ss ss ii, ex
hujus scoriis ultimâ vice certo modo præcipitatum, gr. j & in robu-
stioribus paulo gr. ss . dof. Epilepticos insultus tam imminentes quam
præsentis sistens, simulque mineram morbi, si quæ reperitur in primis
viis, auspiciatò vomitu exturbans, quibus locis repurgatis, etiam re-
petitis, vicibus sine tali effectu tuto propinari potest, blandâ quiete &
diaphoresi, novercam hanc potius quam matrem puerorum sopiens.
Interim non rejiciendum puto, communia euporista, qualia sunt pul-
vis marchionis, rasur. cran. human. Unicornu marin & hippopo-
tam vel Unicornu fossile, bezoar lap. &c. omnia enim hæc acidum
nervos infestans absorbent, & ita malum non mediocriter levant, in-

53.
Aphthæ.

G 3

terdum

terdum planè tollunt. Quibusdam præterea ceu inter secretiora ad Epilepsiam Infantum remedia asservatur pulvis iste citrinus, seu farina musco terrestri clavato. h. e. lycopodio insidens. Quæ profapia, adeoq; facile flammam concipiens, & instar pyrii pulveris crepitum edens, qui ad 3*ss*. ceu summum Epilepticum puerile commendatur: cui tamen adhuc præferendam existimo similem Quædam farinam in julis Coryli pro vere reperibilem: cum Coryli lignum mirabile istud heraclinum oleum, singulare antiepilepticum Rulandi fundat, ritè destillatum, sicut & viscus Corylinus, nobile euporiston ad Epilepsias esse solet. Sed ubi talia non suffecerint, omnibus præferendus est, liquor C. C. succinatus crebriori experientiâ ad pueriles affectus epilepticos comprobatus, ex quacunq; causâ originem traxerint. etiamsi dentitionis difficultas easdem excitaverit, suo tamen optimè officio satisfacit. Externè abdomini cordisq; , ut vocant, scrobiculo inungendum est balsamum succini, ceu optimum euporiston.

§. 16. Dentitionis laboriosum, & tenellis ob symptomatum gravissimorum syndromen subinde mortiferum negotium, ut promoveatur, & doloribus leniendis & symptomatis supervenientibus mitigandis. omnis opera impendenda erit. Dolor ergò ut leniatur, & gingivæ minus sensiles, simulq; molliores reddantur, eadem crebrius succo Cancr. fluviatilium contus. c. ▽ fl. cyani extracto illinendæ, aut balsamo puerorum dentientium à J. D. Horstio in dispens. p. 567. descripto, eadem inungendæ: rad. altheæ frustulum recens, vel aridum in ▽ malvæ maceratum, sæpius masticandum infanti præbeatur, ut hujus mucilagine à salivâ sub masticatione extractâ, emolliantur gingivæ melius: cujus loco non ineptè alii frustulum corii lardi recentis, substituunt. Sangvis ex crista galli parum incisa recens collectus, & gingivis illitus, ad dentium eruptionem promovendam impensè quibusdam laudatur. Non secus ac leporinum cerebrum coctum, & melle permixtum, ceu unum ex potentissimis remediis, simili modo applicatum. Aliis irritis, si protuberantia gingivarum, & superior ejus candidior reddita ora, dentis jam proximè absconditi signum exhibent, scalpello eas incidit *Parvus* l. 23. c. 67: quod ceu tutum sibiq; compertum & summè proficuum commendat *Borellus* 1. obs. 97. Extra maxillæ & regioni temporum loci dolentis pro spasmo doloroso dictorum locorum leniendo illinatur medulla crurum Vituli, oleum amygdal dulc. chamomill ungv. d' altheæ: mucilag. rad. altheæ, aut psyllii.

Theria-

55.
Theriaca &c. Ut verò reliqua interea mitigentur supervenientia
symptomata, qvalia primariò sunt febris & convulsiones, optimum
fuerit, si alvus quantum possibile fervetur probè fluida, nam quibus,
cum dentes erumpunt, alvus crebro demittit, minus convulsione tentantur,
inquit Hippocr. de dentit. Lib. hinc vel sponte alvus fluidior fervetur
talis, vel eadem clysmatis, similibusq; remediis laxior reddatur, conf.
Haeser. Herc. med. p. 355. Indq; speciatim in iis, qui ex nutricis caco-
chymia minus laudabilem sanguinis, reliquorumq; contentorum cra-
sin obtinent: nam & tales ordinariò gravius sub dentitione laborare
assoient. Internè Gelatina C. C. recens, crebrius quocunq; vehiculo
propinata, & hinc Liq. C. C. succinatus, ob convulsionum inprimis
metum, medicamenta sunt tutissima & utilissima.

§ 17. Ad febres nunc devolvimur, quarum varietas, variam etiam
medendi methodum exigit. Intermitteutes, ut ut rariores, quocunq;
ætatis tempore affligant pueros, curat præmissis in specie Vomitoriis
spiritus Θ^*ci , aut loco hujus Θ absinth. fixum, vel deniq; Θ holfati-
cum dictum aliàs arcanum duplicatum Mynsichti. Continuas verò
lentas, ex acido viscido, hisq; cognatas catharrales, ex lymphâ nimis
acidâ, post laxativa & clysmata, vix aliud remedii genus melius, quam
spiritus Θ^*ci , simplex aut anisatus aut Liq. C. C. succinatus cura-
bit, in specie posteriores, ad quas etiam Tinctura myrrhæ salutaris
existit. Quod si verò ablaetati sint, optimè liq. $\mathbb{F}i$, supra laudatus,
it. Θ^* cum c. dimidio Ocul. \mathbb{E} sæpius reiteratum, eas profligabit.
Continuæ ardentes, hisq; similes, ut ut raræ affligant tenellos: eos ta-
men Vomitu, inprimis præmissis, aut aliis evacuativis, profligant \mathbb{G}
diaph. ut & C. C. f. Δ . & cum eodem compositus pulvis febrilis Ludo-
vici in pharmacia. p. 280 & 282. quin & in potum ordinarium, quem
præter lac avidè subinde appetunt, in nodulo infusum stercus equi-
num, vile quidem, sed non nisi delicatis supersticiosè contemnendum
est euporiston, loco cuius tamen & Gelat. C. C. tam infanti, quam in
specie etiam Nutrici in potu ordinario frequenter propinetur, insignis
his in affectibus usus. Aliàs si robustiores paulò extiterint \mathbb{D} xiatum,
uti & arcanum dupl. Myns. modò laudatum, cum modo dictis exhibi-
ta, sunt egregiè proficua: quin & nil impedit, quò minus etiam mistu-
ræ blandè acidulæ, pro compefcendo æstu sitiq; molesta propinentur,
sicut & feri lactis cum succo Citri acidulari potus est non ingratus.
Quod si malignitas conjuncta fuerit, præter modò enarrata etiam e-
mul-

56
multio supra de Variolis laudata, c. C C f. ▽, ♀ diaphor. Terra sigill.
& similibus in specie convenit. Misturæ quoq; cum diascordio Fraca-
storii, aut moderatâ Theriacæ dosi imprægnatæ in paulo robustiori-
bus tuto in usum revocari possunt.

§. 18. Crinones, v. Vermes si affligant pueros, post Tincturam
ꝑii Balnei repetitus usus, præservative pariter & curative eosdem re-
movet. Pro maturandâ tamen genitorum remotione, consultum est,
ut Balneo ▽ æ dulcis, mellis modicum addatur, qvo sub lotione hujus
dulcedine allesti vermiculi per poros capitibus suis prominentes com-
modè, vel ungvibus acutioribus, vel vossellâ exiguâ subtiliter ext: ahi
qvæant, id qv od aliquoties reiterandû erit. Aliis in more positum est,
ut ablutos in Balneo infantes, manu melli intinctâ blandè persfricent,
& hinc prolectos Vermiculos vel crustâ panis duriore in formam aciei
cultri rescissa, idq; tutius, vel scalpello, idq; minus securè abradant &
removeant. *Petrus à Castro, Tr. de Colostro*, mulierum Lusitanarum experi-
mento fuliginem Caminariâ cum melle & lacte mixtam, dorso illitam
laudat. Præ cæteris, modò dictorum, uno altero vè præmissio convenit
▽ aloëtica *Timai*, qvotidiè aliquandiu inuncta: de cuius usu: *vid. l. 5.
cas. 23* descript c. l. cap. 4. qv in imò putarim, ▽ hermeticum f. decocti-
onis ꝑii vivi, uti Lumbricis & scabiei optimè conferre solet, etiam ean-
dem in Balneo cutim abluendo usurpatû. citra ullum periculum dictos
Crinones necare & tollere posse. Plura de his *vid. in Velsch. supr. cit. Locis.*

§. 19. Intertigo, si tenellam Cutim cuticulæ tegmine spoliaverit, vix citius
aut jucundius removeretur, qvam croeo ♂ ex Olo præcipitato supra laudato, sine
ullo vel minimo sensu excoriata loca restituens: cujus defectu & Terra Ohi dul-
cis consulto substitui potest: Vel si macularum in linteis exinde nata flavedo sit ob-
staculo, usurpetur pulvis ex C. C. usto, creta, & pauca cerussa, qvæ ipsâ nodulo re-
nui inclusa suspensâ manu blandè inspersâ, super imposto linteolo quicquid fuerit
mali, sistunt.

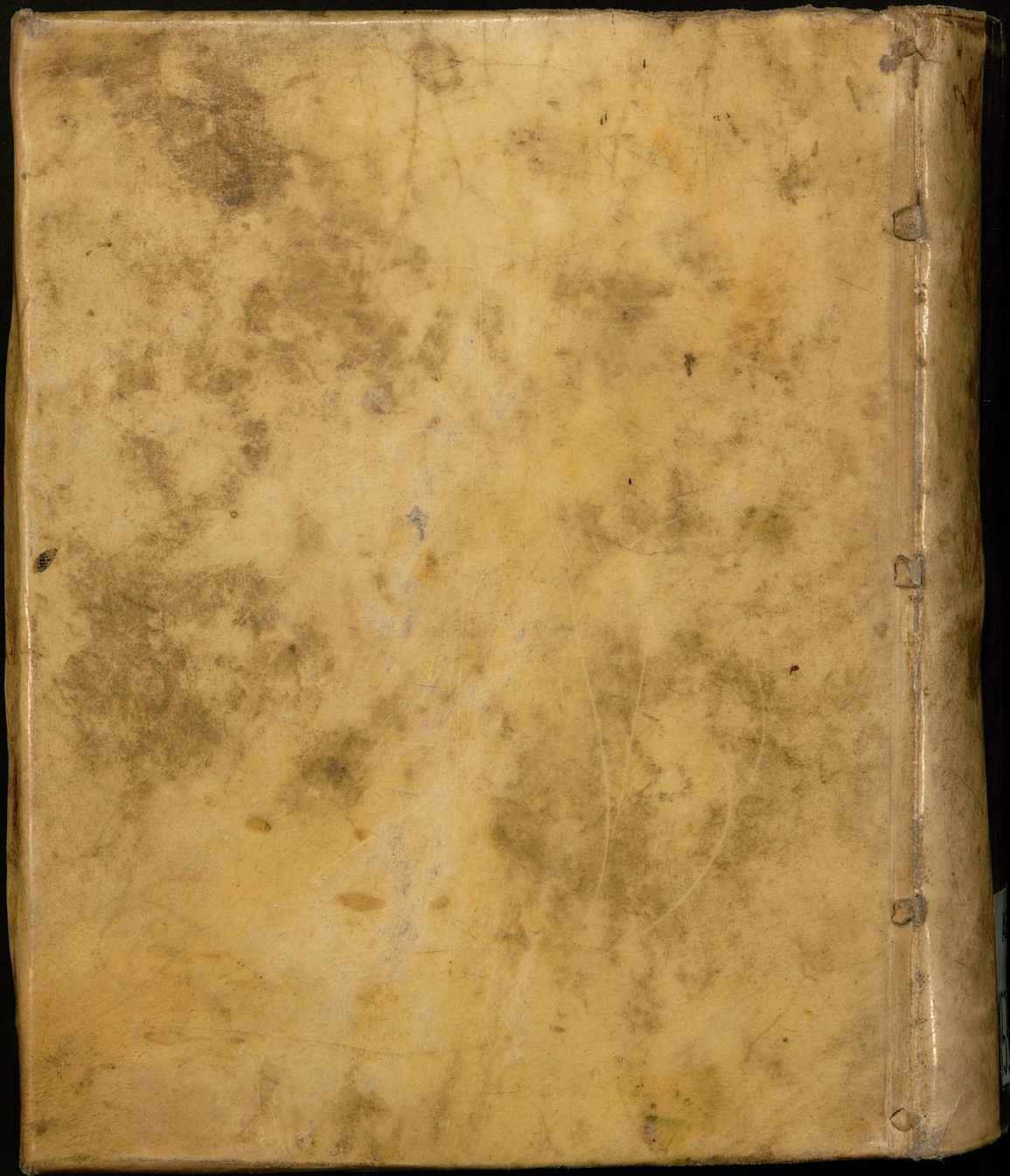
§. 20. Hæc ipsa, qvæ hætenus tractata fuerunt, uti primario, de teneriori-
bus, & qvæ nutriticis adhuc sustentantur Lacte intelligenda veniunt, infantibus, itâ
eadem mutatis mutandis de facili qvotq; ablatatis & vegetiore robore jam jam ado-
lescentibus applicari possunt. Modò consideremus, qvotcunq; infantes, & speciatim
qvi lautiori gaudent dietâ, & à teneris ungviculis luxuriosè magis, qvam salubriter
educari solent, ob comunem iis addiphagiam & quasi voracitatè obnoxios esse cru-
ditati acidæ ex qvâ ceu uberrimâ scaturigine, similia iis, qvibus sub lactatione, ex la-
ctis p. n. acescentia & corruptione & c. & c. conflictari solent, mala in eosdè largiter re-
dundare solent, qvæ ipsâ etiam, aut iisdem ferè aut similibz medicamentorum gene-
ribus profigenda erunt, qvo tenera hæc proles, in Divini sui Creatoris Gloriam, &
Proximi Salutem benè educari ac institui jussit. Ipsi Conditori Cœli & Terræ, sit
SOLI GLORIA.

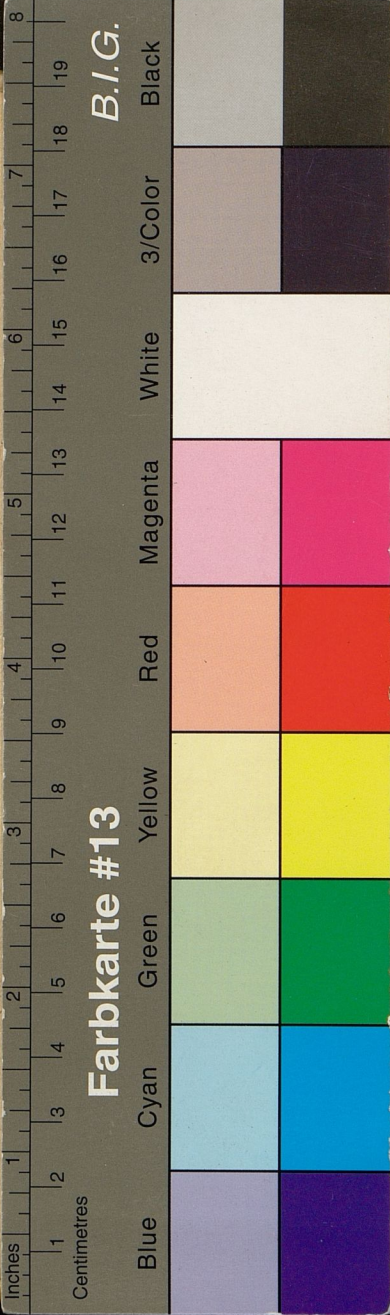
153154

X2615746

R

W 17

I. N. J.
**VALETUDINARIUM
INFANTILE,**

Pro Publicâ Perlustratione
Consensu Gratiôsæ Facultatis Medicæ
apertum

^a
PRÆSIDE
MICHAELE ETTMULLERO,
Phil. & Med. D.

^o
Respondente
GEORGIO HEINTKE, Olsnâ-Siles,

Ad diem Maji. Anni M DC LXXV.
H. L. Q. S.

—————
LIPSIÆ
Literis JOHANNIS GEORGL